

Tapahtumatuotannon mahdollisuudet ravintoloissa koronaepidemian aikana

Santeri Bremer

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2021

Restonomi (AMK)

Matkailu- ja palveluliiketoiminta

Bremer, Santeri

Tapahtumatuotannon mahdollisuudet ravintoloissa koronaepidemian aikana

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kesäkuu 2021, 40 sivua

Palvelualat, matkailu- ja palveluliiketoiminta, opinnäytetyö AMK

Julkaisun kieli: suomi

Verkkojulkaisulupa myönnetty: kyllä

Tiivistelmä

Lähihistorian yksi suurimmista kriisitilanteista, koronaepidemia on vaikuttanut Suomen tapahtumateollisuuden ja tapahtumatuotantoon suuresti vuoden 2020 keväästä lähtien. Tutkimuksessa selvitettiin tapahtumateollisuuden mahdollisuuksia ravintolaympäristössä koronaepidemian aikana sekä koronaviruksen vaikutuksia tapahtumatuotantoon ravintoloissa. Opinnäytetyössä tavoitteena oli tämän lisäksi selvittää, miten koronaepidemia on muokannut tapahtumatuotannon kenttää, mitä vaikutuksia epidemialla on ollut, miten talous on kestänyt haastavan tilanteen ja minkälaisia mahdollisuuksia tapahtumayrityksillä ja tapahtumatoimijoilla on koronaepidemian aikana ravintolaympäristössä.

Tutkimus toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä, teemahaastattelulla. Teemahaastatteluun valittiin tapahtuma- ja ravintola-alan ammattilaisia, kenellä on hyvä kuva Suomen koronatilanteesta ja jotka tietävät henkilökohtaisesti, miten epidemia ja siitä johtuneet rajoitukset ovat vaikuttaneet tapahtuma-alan toimijoihin. Teemahaastattelut toteutettiin mahdollisimman pienessä aikaikkunassa, 19.4.-22.4.2021. Aikaikkuna oli pieni sen vuoksi, että koronatilanne ja siitä johtuvat rajoitukset vaihtuivat lähes päivittäin ja että haastatteluissa olisi samat lähtökohdat jokaisen haastateltavan kohdalla.

Haastatteluista selvisi, että alan toimijat ovat joutuneet pahaan tilanteeseen ja monet ovat joutuneet vaihtamaan alaa, sekä hankkimaan muita töitä. Tukirahat ovat olleet riittämättömiä koko koronaepidemian aikana. Koronaepidemia on aiheuttanut työttömyyttä ja suurta ahdistusta taloudellisesta tilanteesta. Taloudelliset tappiot ovat olleet erittäin suurta luokkaa, kun 80–90 % työstä on kielletty rajoituksin. Koronaepidemian aikana yritystoiminta on ottanut taka-askelia, ja kehitystä ei ole taloudellisesti tapahtunut, muuta kun huonoon suuntaan. Virtuaalitapahtumia pidetään tärkeänä elementtinä ja mahdollisuutena, mutta sen hyödyt taloudellisesti ovat minimaaliset verrattuna fyysisiin tapahtumiin. Virtuaalisilla tapahtumilla on enemmän markkinointi- ja näkyvyysarvoa, kun mitä sillä voisi saavuttaa taloudellisesti. Korona-ajan muut mahdollisuudet tapahtumatuotannossa keskittyvät ammattitaidon myymiseen opetustoimintaan, yritysten fanituotteiden myyntiin ja itsensä kehitykseen uudelleen kouluttautumalla.

Johtopäätöksenä voidaan pitää sitä, että tapahtuma-ala on todella suuressa pulassa siihen asti, kun rajoitukset hellittävät. Kestävää taloudellista ratkaisua tilanteeseen ei tällä hetkellä ole keksitty. Ideoinnissa on otettu suuria askelia eteenpäin, mutta ideat eivät ole vielä ainakaan muuttuneet kannattavaksi liiketoiminnaksi.

Avainsanat (asiasanat)

tapahtuma, tapahtumatuotanto, koronavirus, covid-19, ravintola

Bremer, Santeri

Event production possibilities in restaurants during the corona epidemic

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, June 2021, 40 pages

Service industry, degree programme in tourism & hospitality management. Bachelor's thesis.

Permission for web publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

One of the largest crisis situations in the recent history, the corona epidemic, has had a major impact on the Finnish event industry and event production since the spring of 2020. Study investigates the possibilities of the event industry in the restaurant environment during the corona epidemic and the effects of the coronavirus on event production in restaurants. The aim of the thesis is to find out how the corona epidemic has shaped the field of event production, what effects the epidemic has had, how the economy has withstood the challenging situation and what opportunities event companies and event operators have during the corona epidemic.

The research was carried out using a qualitative research method, a thematic interview. Professionals in the event and restaurant industry were selected for the thematic interview. The professionals have a good knowledge about corona epidemic and how it has been affecting their businesses. The thematic interviews were conducted in the smallest possible time window, 19 April - 22 April 2021. The time window was small because the corona situation and the restrictions change almost daily. The benefit of a small-time window is that the interviews would have the same starting point for each interviewee.

The interviews revealed that the employees and entrepreneurs in the event sector have been in a really bad situation, and many have had to change industry and get other jobs. Grants have been insufficient throughout the corona epidemic. The corona epidemic has caused unemployment and great anxiety about the economic situation. Financial losses have been very large, with 80-90% of work being banned with restrictions. During the corona epidemic, business has taken a step backwards and there has been no economic development, except in a bad direction. Virtual events are seen as an important element and opportunity, but its economic benefits are minimal compared to physical events. Virtual events have more marketing, and visibility value than what it could achieve financially. Other opportunities in event production during the corona period focus on selling professional skills for educational activities, selling fan products and developing oneself through retraining.

In conclusion, the event industry is in really big trouble until the restrictions ease. No sustainable economic solution has been found at present time. There have been good ideas, but none of them have become profitable in the long run.

Keywords/tags (subjects)

event, event production, corona virus, covid-19, restaurant

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tapahtumatuotanto	4
2.1	Tapahtuman määritelmä.....	4
2.2	Tapahtuman tavoitteet	5
2.3	Tapahtumateollisuus.....	5
2.4	Tapahtumien erikoispiirteet.....	8
2.5	Ravintola tapahtumapaikkana	10
2.6	Virtuaalitapahtuma vaihtoehtona fyysiselle tilaisuudelle	11
3	Koronavirus	12
3.1	Yleistä koronaviruksesta	12
3.2	Koronaviruksen tilanne Suomessa	13
3.3	Rajoitukset.....	14
3.4	Ravintola- ja tapahtumarajoitukset	19
4	Tutkimusasetelma	19
4.1	Tutkimusongelma.....	19
4.2	Tutkimusmenetelmä	20
4.3	Aineistonkeruu	21
4.4	Aineiston analyysi.....	22
5	Tutkimustulokset.....	23
5.1	Koronaviruksen suorat vaikutukset yritystoimintaan	23
5.2	Koronaviruksen taloudellinen vaikutus yritystoimintaan	25
5.3	Ratkaisut ja innovaatiot koronaepidemian aikana	26
5.4	Tulevaisuuden näkymät	28
6	Johtopäätökset.....	29
7	Pohdinta.....	31
	Lähteet	35
	Liitteet	37
	Liite 1. Teemahaastattelun runko	37
Kuviot		
	Kuvio 1. Tapahtumateollisuuden sisällöt, formaatit ja liiketoiminta (Wirén ym. N.d.).....	6
	Kuvio 2. Tapahtumateollisuuden toimenkuvat (Wirén ym. N.d.).....	7
	Kuvio 3. Tapahtumateollisuuden vyöhykkeet (Wirén ym. N.d.).....	8

Kuvio 4. Myynnin jakautuminen Rekom ravintoloissa kellonajan mukaan (Oksanen 2020)	10
Kuvio 5. Sairaalahoidossa olevat COVID-19 potilaat (Tilannekatsaus koronaviruksesta 2021) .	13
Kuvio 6. Suomeen saapuneiden rokoteannosten ja arvioitu tulevien rokoteannosten määrä (Tilannekatsaus koronaviruksesta 2021)	14
Kuvio 7. Sairaanhoidopiirien kokonaisarvio epidemiatilanteesta (Koronaepidemia: alueiden tilanne, suositukset ja rajoitukset 2021)	16
Kuvio 8. Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot (Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot 2021)	17
Kuvio 9. Toimet ja toimivaltainen viranomaisen (Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana 2021).....	18

1 Johdanto

Tapahtumatuotanto ravintolaympäristössä on kärsinyt pahasti vuoden 2020 keväästä lähtien. Koronaepidemia toi mukanaan ennennäkemättömän laajat rajoitustoimet, millä oli tarkoitus estää ihmisten sairastuminen uudesta koronaviruksesta johtuvaan COVID-19 tautiin. Epidemiasta ja rajoituksista yksi pahiten kärsinyt ala on tapahtuma-ala. Koronaepidemia on jatkunut Suomessa 2021 kevääseen asti ja vaihtelevat määräykset ovat pitäneet tapahtuma-alan jo reilusti yli vuoden veitsenterällä.

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää tapahtumateollisuuden mahdollisuuksia ravintoloissa koronaepidemian aikana sekä sen jälkeen. Opinnäytetyössä tutkittiin myös sitä, miten rajoitukset ja epidemiatilanne ovat vaikuttaneet tapahtumiin ja tapahtumatoimintaan. Koronaepidemia on yksi lähihistorian suurimmista kriiseistä ja sen vaikutukset tapahtuma-alaan ovat olleet massiiviset. Aihetta ei ole tutkittu vielä tarpeeksi ja suoraa tietoa aiheesta on ollut hyvin hankala löytää. Tutkimuksesta hyötyy tapahtuma- ja ravintola-alan toimijat, keiden ydintoimintaan kuuluu yleisötilaisuuksien aktiivinen järjestäminen. Löytämällä keinoja tapahtuma-alalla toimimiseen korona-aikana, voi moni yritys sekä toimija hyötyä tutkimuksesta taloudellisesti.

Opinnäytetyön ongelma on ratkaistu laadullisella menetelmällä, teemahaastattelulla. Teemahaastattelussa käydään laajoja aiheita haastateltujen kanssa läpi, analysoidaan haastattelut tarkasti, jonka jälkeen tehdään johtopäätökset aiheesta. Opinnäytetyöhön valittiin tapahtuma-alalla ja ravintola-alalla toimivia yrittäjiä ja freelancereita, kenellä on pitkä kokemus työstä tapahtumaympäristössä. Haastatteluihin valitut henkilöt ovat olleet suorassa vaikutuksessa koronaepidemiaan ja siitä aiheutuneisiin rajoitustoimiin.

Opinnäytetyön tekijällä on oma tapahtuma-alan yritys, jonka toiminta on jouduttu tällä hetkellä keskeyttämään toistaiseksi. Koronaviruksesta johtuvat rajoitustoimet ovat estäneet fyysiset yleisötapahtumat ja näin ollen normaali työnteko on tehty hyvin hankalaksi. Ratkaisujen löytäminen vaikeaan tilanteeseen on toiminut vahvana motivaattorina tutkimukseen, sillä opinnäytetyön tekijä hyötyy tutkimuksen tuloksista suoraan alan muiden yrittäjien ja toimijoiden lisäksi.

2 Tapahtumatuotanto

2.1 Tapahtuman määritelmä

Tapahtuma voi käytännössä olla mikä vain tilaisuus pienestä kokoontumisesta suureen massatilaisuuteen. Tapahtumien avulla väestö kerätään yhteen tiettyyn paikkaan johonkin sovittuun aikaan, mikä on määritelty useimmiten etukäteen. Tapahtuman järjestävänä tahona voi olla kuka tai mikä tahansa. Järjestävänä toimijana voi toimia esimerkiksi yritys, yksityishenkilö, organisaatio tai jokin muu toimija. (Korhonen, Korkalainen, Pienimäki & Rintala 2015, 7–8.)

Tapahtuma voidaan järjestää yhden kerran kertaluontoisesti, se voi olla viikoittainen, vuosittainen tai se voidaan järjestää todella harvoin riippuen tapahtuman luonteesta, tarpeesta ja kysynnästä. Tilaisuudella ei myöskään ole fyysiseen paikkaan aina tarvetta. Tapahtumia voidaan järjestää sekä virtuaalisessa sekä fyysisessä ympäristössä. Jotkin tapahtumat sopivat järjestettäväksi vain verkossa, toiset tapahtumat eivät toimi muuten, kun fyysisesti. Sitten taas jotkin tapahtumat ovat näiden hybridejä, ja ne voidaan järjestää esimerkiksi osittain verkossa ja osittain fyysisesti. (Wirén, Westerholm, Liikamaa n.d.)

Tilaisuus voidaan järjestä alusta loppuun itse, tai se voidaan ostaa ulkopuoliselta, tapahtumiin erikoistuneelta yritykseltä erillisenä palveluna. Vaikka palvelu ostettaisiin ulkopuoliselta toimijalta, niin voi yksityishenkilö, yritys tai organisaatio olla mukana tapahtuman suunnittelussa. Tapahtumat voivat myös olla järjestävän tahon sisäisiä tai ulkoisia, yksityisiä tai julkisia tilaisuuksia. (Korhonen ym. 2015, 7–8.)

Tapahtumat ovat ohimeneviä sosiaalisia tilanteita, jotka sisältävät runsaasti riskejä. Riskejä ovat esimerkiksi taloudelliset tappiot, organisaation tai yrityksen maineelliset kolhut sekä turvallisuuden liittyvät riskit. Tästä johtuen tapahtuman järjestäjällä on todella suuri vastuu järjestäessään tilaisuuksia varsinkin suuressa mittakaavassa, kun tappiot voivat olla hyvin suuria. (Mts. 7–8.)

2.2 Tapahtuman tavoitteet

Jokaisella tapahtumalla on selkeä tarkoitus, mitä sillä koitetaan saavuttaa ja tavoitella. Tilaisuudella pyritään pääsemään johonkin tulokseen, mikä on yhdessä tai yksin sovittu. Esimerkiksi yritysten tai organisaatioiden koulutustilaisuudet, virkistytymistilaisuudet ja muu vastaava yhteisöllinen toiminta tapahtumissa kasvattaa yhteisön sisäistä ryhmähenkeä ja kouluttaa henkilöitä pärjäämään paremmin työssään. Näissä tilaisuuksissa tavoitteeksi on voitu asettaa esimerkiksi kilpailukyvyyn kehitys, paremmat tulokset ja ryhmähengen parannus. Näistä seuraa taloudellinen kehitys, mikä voi olla kaiken toiminnan tavoitteena. (Korhonen ym. 2015, 7–8.)

Tavoitteet vaihtelevat tapahtuman luonteen mukaan. Jotta saadaan onnistunut, tavoitteet täytävä tapahtuma aikaan, on tilaisuuden oltava hyvin suunniteltu ja suunnitelmallinen. Ammatikseen tapahtumia tekevilla yrityksillä tavoitteet ovat useimmiten taloudellisia ja toimintaa kasvattavia, kun taas yksityinen henkilö tapahtumanjärjestäjänä voi menettää paljonkin taloudellisesti, mutta saa silti tavoitteensa täyteen, kun kaikki vieraat lähtevät hymyissä suin pois tilaisuudesta. Tavoitteita voi olla saman tapahtuman sisällä yhtä monta, kun on toimijoitakin tapahtuman eteen. Tapahtumassa halutaan tehdä tai luoda jotain uutta mullistavaa, muuttaa vanhoja toimintamalleja, luoda elämyksiä, oppia uutta ja kehittyä samalla. (Wirén ym. N.d.)

2.3 Tapahtumateollisuus

Tapahtumateollisuus on todella suuri ala, mikä ei näy ulkopuolelle juuri laisinkaan. Sillä tarkoitetaan tapahtumien eteen ja ympärillä toimivaa valtavaa verkostoa, mitkä työskentelevät tapahtumien aikaansaamiseksi. Suuri osa töistä tapahtumien eteen ovat näkymättömiä, mutta ilman niitä tapahtumia ei olisi olemassa. Tapahtumasta tulee osa tapahtumateollisuutta silloin, kun jokin taho, mikä työskentelee tilaisuuden eteen, saa tehtyä liikevaihtoa kyseisestä tapahtumasta. Esimerkiksi silloin, kun ystäväpiirin virkistysiltaan tilataan muusikko soittamaan. Virkistysilta ei olisi osa tapahtumatuotantoa, jos artisti jää pois, tai artistille ei ole sovittu korvausta, olettaen, että tapahtumassa ei ole muuta liikevaihtoa aiheuttavaa toimintaa. Jos artisti kuitenkin saa korvauksen, tulee tilaisuudestakin osa tapahtumatuotantoa. Vapaaehtoiset ja ilmaisuuteen perustuvat tilaisuudet eivät ole osa tapahtumateollisuutta, mutta jos syntyy liikevaihtoa, niin ne kuuluvat tapahtumateollisuuden piiriin. (Wirén ym. N.d.)

Tapahtumateollisuuteen kuuluu lukematon määrä erilaisia toimialoja ja ammattilaisia, osittain siitä syystä, että virallinen luokittelu ei tunnista tapahtumateollisuutta omaksi alakseen, vaan alan tekijät ovat osa muita aloja. Aloja ovat muun muassa viihde, taide, virkistys, kauppa, informaatio ja viestintä sekä lukuisia muita. (Mt.)

Alaa on hankala käsitellä kokonaisuutena sen vuoksi, että pohja-aineisto on tilastoitu muiden alojen alle. Kävijätietoja löytyy muun muassa jääkiekkotoimialatietona, konserttitietoina, maantieteellisesti ryhmiteltynä datana tai esimerkiksi matkailutietona. (Mt.)

Tapahtumateollisuus ry on kerännyt toimialat ja alan toimijat helposti luettaviin kuvioihin. Kuvio 1 esittää tapahtumateollisuuden tiedot sisällön, formaatin ja liiketoiminnan mukaisissa pystyriveissä.

SISÄLLÖT	FORMAATIT	LIIKETOIMINTA
Taide, kulttuuri, viihde	Festivaalit, huvipuistot, tivolit	Tapahtumajärjestäminen
Urheilu	Konsertit, teatteri, näytökset	Tapahtumatilojen vuokraus
Liike-elämä	Kongressit, konferenssit	Esiintyjä- ja ohjelmapalvelut
Tiede, opetus, koulutus	Koulutukset, luennot, työpajat	Tapahtumateknologian palvelut, myynti ja vuokraus
Poliittinen, valtiollinen, kunnallinen	Seminaarit, kokoukset, symposiumit	Tapahtumarakentamisen palvelut, myynti ja vuokraus
Uskonnollinen, hengellinen	Juhlat, gaalat, illamat	Lipunmyyntipalvelut
Kulttuuriset juhlat	Kilpailut, ottelut, turnaukset	Tapahtumien oheispalvelut
Virkistystapahtumat	Messut, näyttelyt, markkinat, myyjäiset	Suunnittelu ja konsultointi
Yksityistapahtumat	Avajaiset, lanseeraukset	Digitaaliset tapahtumapalvelut
Järjestäytymättömät tapahtumat	Mielenosoitukset, kulkueet	Muut tapahtuma-alan erityispalvelut

Kuvio 1. Tapahtumateollisuuden sisällöt, formaatit ja liiketoiminta (Wirén ym. N.d.)

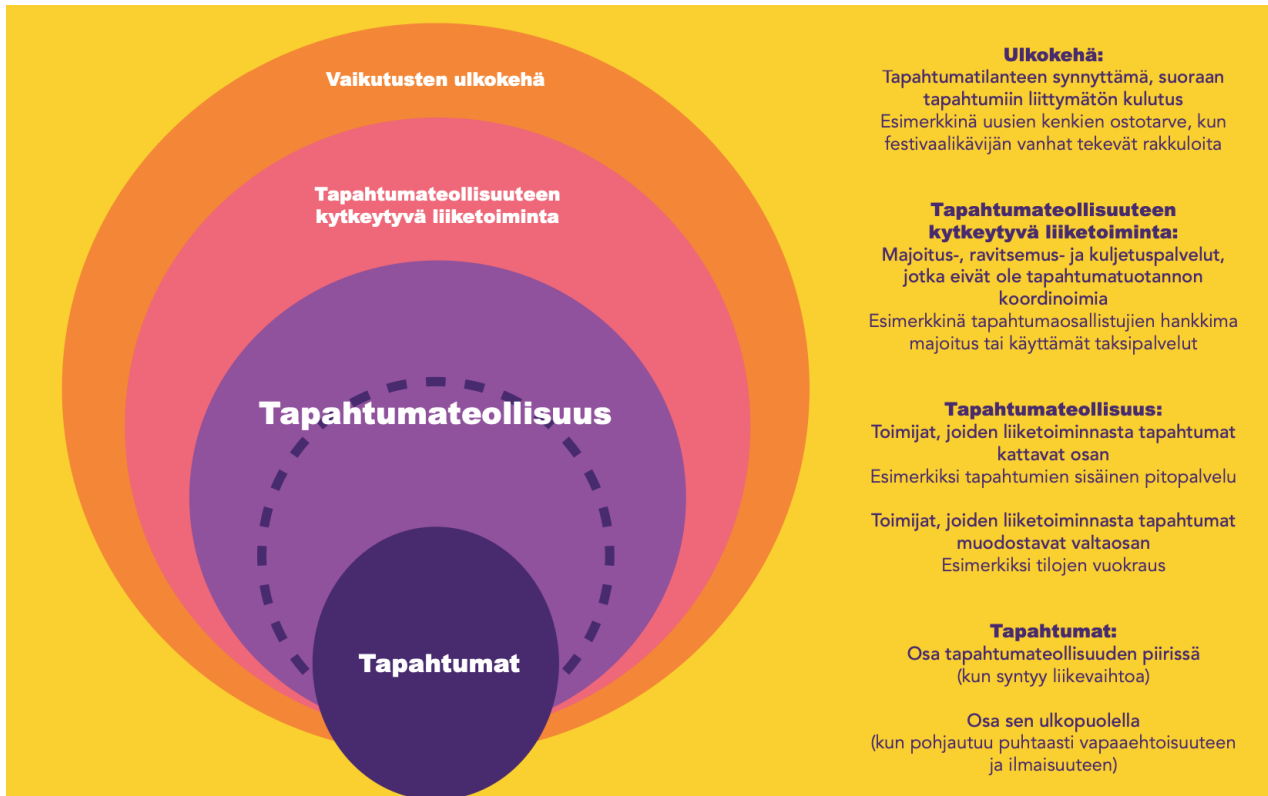
Tapahtumateollisuus ry:n Kuvio 2 keskittyy tapahtumatuotannon liiketoiminnan eri muotoihin ja esimerkkeihin, mitä mihinkin toimenkuvaan kuuluu.

Tapahtumajärjestäminen	Tapahtuman tuottaminen, koordinointi, suunnittelu, joko omasta aloitteesta tai ulkopuolisen tilaajan maksamana.
Tapahtumatilojen vuokraus	Sisä- tai ulkotilojen vuokraaminen tapahtumatarkoitukseen, joko kertaluonteisesti, kausittaisesti tai toistuvasti.
Esiintyjä- ja ohjelmalvelut	Ohjelmakokonaisuuden suunnittelu, esiintyjien välitys, esiintyminen (musiikki, urheilu, sirkus, viihde ym.) ja muu tapahtumien sisällöntuotanto.
Tapahtumateknologian palvelut, myynti ja vuokraus	Valo-, ääni- ja efektisuunnittelu, teknologian rakentaminen ja toteutus, tapahtumateknologian myynti ja vuokraus.
Tapahtumarakentamisen palvelut, myynti ja vuokraus	Lavasuunnittelu ja -rakentaminen, joko kiinteästi tai väliaikaisesti. Messukalustaminen, tapahtumakalustus ja -somitukset. Telttarakentaminen ja muut tilapäiset rakennelmat.
Lipunmyyntipalvelut	Lippujen tapahtuma-aikainen ja/tai ennakkomyynti, kertaluonteinen tai toistuva, digitaalinen tai manuaalinen.
Tapahtumien oheispalvelut	Ravintolapalvelut, turvallisuuspalvelut, tapahtuma-alan henkilöstövuokraus
Suunnittelu ja konsultointi	Tapahtumamarkkinointipalvelut, tapahtumien suunnittelu, sponsorointisopimukset ja -yhteistyömallit, tapahtumaliiketoiminnan konsultointi
Digitaaliset tapahtumapalvelut	Esimerkiksi ilmoittautumisjärjestelmät, verkostoitumistyökalut ja maksujärjestelmät
Muut tapahtuma-alan erityispalvelut	Hyvin erikoistuneet tapahtumapalvelut, esimerkiksi jääpalojen myynti

Kuvio 2. Tapahtumateollisuuden toimenkuvat (Wirén ym. N.d.)

Tapahtuma-alan vaikutus ulottuu myös pitkälle itse tapahtumateollisuuden ulkopuolelle. Kaikki palvelut, mitkä tukevat tapahtumia, mutta eivät kuulu suoraan tapahtumatuotannon piiriin ovat kuitenkin suoraan sidoksissa tapahtumatuotantoon ja sitä kautta itse tapahtumaan. Näitä palveluita ovat muun muassa ruokapalvelut, hotelli- ja majoittumispalvelut, kuljetuspalvelut kuten taksit ja julkinen liikenne. Myös kaupungin, paikkakunnan tai suuremman ydinalueen muut tapahtumasta aiheutuvat lisäpalvelut, mitkä eivät ole suoraan tapahtumatuotannossa ovat osa tapahtumateollisuuteen kytkeytyvää liiketoimintaa. (Wirén ym. N.d.)

Tapahtuma ja sen tuotanto vaikuttaa myös epäsuorasti. Ihmiselle voi tulla tapahtuman jälkeen esimerkiksi tarve hankkia uusia vaatteita, koska ne olivat kuluneet käytöstä festivaaleilla. Tätä kutsutaan ulkokehän vaikutukseksi. Seuraava Tapahtumateollisuus ry:n Kuvio 3 esittää vyöhykkeet visuaalisena.

Kuvio 3. Tapahtumateollisuuden vyöhykkeet (Wirén ym. N.d.)

2.4 Tapahtumien erikoispiirteet

Tapahtumien tuottaminen eroaa muiden alojen palveluiden tai tuotteiden tuottamisesta monella tapaa. On hyvin harvinaista, että kokonaisen tapahtumatuotannon pystyy tuottamaan yksittäinen taho. Tapahtumien järjestämiseen käytetään useimmiten todella suurta alihankkijoiden ketjua, eli tapahtumaa on samanaikaisesti toteuttamassa useampi yritys, organisaatio tai järjestäytynyt ryhmä. (Wirén ym. N.d.)

Alihankintaketjuun voi kuulua muun muassa tilapalvelutuotantoa, teknologian asiantuntijoita, materiaalin ja tuotteiden myyjiä ja vuokraajia, vuokratyöntekijöitä useista eri yrityksistä ja aloilta, ohjelmistopalveluita, artisteja, muusikoita, lipunmyyntipalveluita, turvallisuusalan osaajia, ruoka- ja

juomapalveluita sekä useita muita palveluita tapahtuman luonteesta ja koosta riippuen. Vain harvoin tämä kaikki osaaminen ja ammattitaito on saatavilla yhden yksittäisen yrityksen sisältä. (Mt.)

On myös hyvin tavanomaista, että yksi yritys on järjestämässä suurta musiikkitapahtumaa A, mutta vuokraa äänitekniikkaa ja työntekijöitä tapahtumaan B. Samaan aikaan tapahtuman B pääjärjestäjä saattaa vuokrata ruokapalveluita ja valotekniikkaa tapahtumaan A ja olla johtamassa samanaikaisesti markkinointitoimia tapahtumassa C. (Mt.) Koska tapahtumien eteen työskentelee todella moni toisilleen mahdollisesti tuntematon yritys ja eri yritysten edustajat, ovat vastoinkäymiset ja muutokset normaalia rutiinia. Tapahtuman aikana ja tapahtumaa ennen muutoksia tulee jatkuvasti ja niihin on pystyttävä reagoimaan mahdollisimman nopeasti oikealla, tilanteen vaati- malla tavalla.

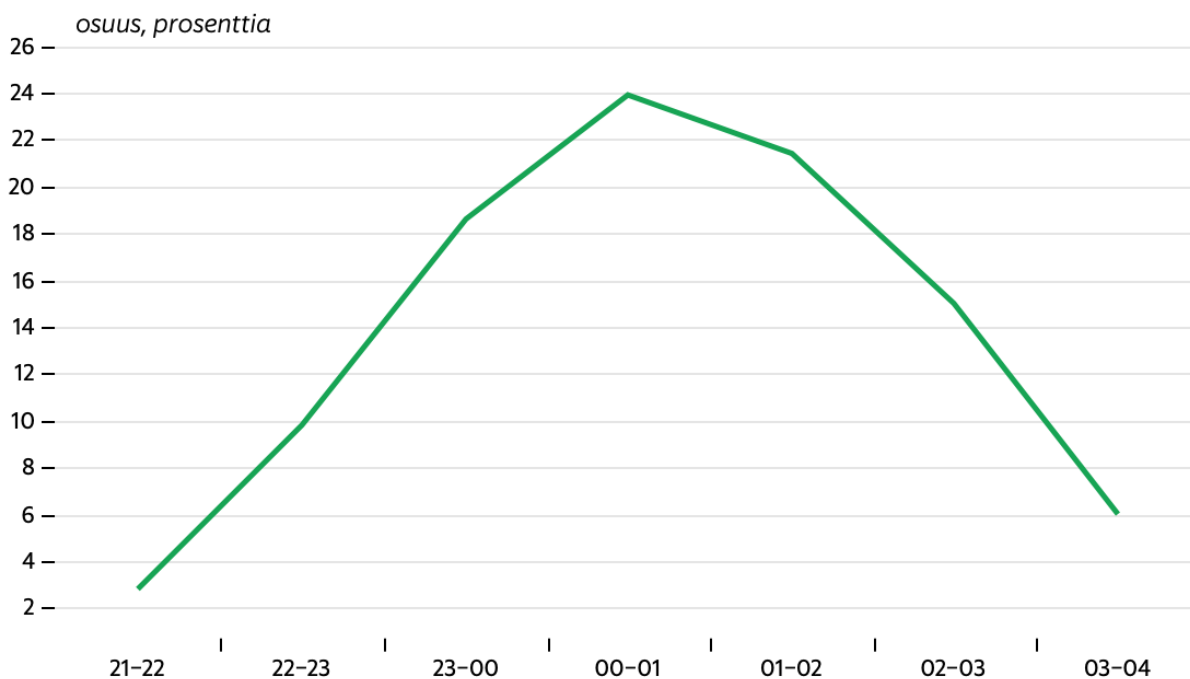
Tapahtumatuotanto vaatiikin siis osaamista monelta eri alalta ja on hyvin yleistä, että alan työntekijä hallitsee monen eri alojen tiettyjä tarkkoja työtehtäviä ja työntekijällä on yrityksessä useampi rooli. Tapahtumissa osaaminen on usein hyvin spesifiä, sillä samankaltaisia työtehtäviä ei alan ulkopuolella opi. Tapahtuma-alalle ei ole mitään selkeää tiettyä opintopolkua koulutuksien kautta, vaan alalle päädytään monista eri koulutusohjelmista ja suunnista. Työn oppii useimmiten kokemuksen kautta tekemällä, josta johtuukin hyvin spesifi osaaminen, mikä ei välttämättä muissa ammateissa ole hyödyksi, mutta on tapahtuma-alan tehtävissä välttämätöntä pärjäämisen kannalta. Työtehtäviäkin löytyy lähes yhtä paljon, kun alalla työskentelee ihmisiä. Työnkuvat vaihtelevat korkeasti koulutetuista henkilöistä aina paikallisesti koulutettuihin työntekijöihin, ketkä eivät tarvitse pidempää kokemusta. (Mt.)

Tapahtuma-alaa myös usein leimaa käsitys harrastetoiminnasta. Tähän vaikuttaa se, että ihmiset ovat hyvin usein tapahtumissa ja tilaisuuksissa arjen ulkopuolella vapaa-ajan viettäessä. Tapahtumat ovat asiakkaille siis mukavaa ajanvietettä. Esimerkiksi harrastukset, musiikkitapahtumat tai vaikka messut, minne mennään työn ulkopuolella. Työ-elämässäkin esimerkiksi koulutustapahtumat ovat arkirutiinien ulkopuolella, normaalista työstä eroavaa toimintaa. Tästä johtuen tämä nykyisin hyvin ammattitaitoinen ala voidaan leimata helposti harrastetoiminnaksi, vaikka tapahtuma olisi kaikkea muuta kuin sitä. (Mt.)

2.5 Ravintola tapahtumapaikkana

Ravintolat ja yökerhot ovat hyvin yleisiä ja perinteisiä paikkoja tapahtumille sekä ihmisten kokoontumisille. Tapahtumat ravintola- sekä yökerhoympäristössä ovat useimmiten musiikki- ja aktiviteettipainotteisia, mutta muitakin tilaisuuksia ravintoloissa järjestetään. Ravintolat tuottavat tuloa muun muassa lipunmyynnillä, tilavuokrauksella sekä ruoka- ja anniskelumyynnillä. Normaalioloissa ravintola tai yökerho saa anniskella kello 07 ja 04 välisellä ajalla. (Alkoholilain uudistus 2020.)

Usein yökerhot avaavat ovensa illalla ja pysyvät auki korkeintaan 05 asti aamulla. Baarien ja muiden ravintoloiden normaalit aukioloajat vaihtelevat enemmän. Ilta- ja yöpainotteisiin ravintoloihin saavutaan normaalisti myöhään illalla tai yöllä ja siellä viihdytään vaihtelevasti ravintolan sulkeutumiseen saakka. Suurimmat myynnit tapahtuvat yleensä klo 23 ja 03 välillä. Kuvio 4 esittää suuren Rekom Group ravintola- ja yökerhoketjun myynnin jakautumista prosentteina aukioloajanansa klo 21–04. Vasemmalla pystyrivissä näkyy prosenttiosuus ja alarivillä näkyy kellonajat. (Oksanen 2020.)

Kuvio 4. Myynnin jakautuminen Rekom ravintoloissa kellonajan mukaan (Oksanen 2020)

2.6 Virtuaalitapahtuma vaihtoehtona fyysiselle tilaisuudelle

Virtuaalitapahtumalla tarkoitetaan verkossa tapahtuvaa merkityksellistä kokoontumista. Virtuaalitapahtumalla, aivan kuten perinteisellä fyysiselläkin tapahtumalla pyritään tavoittamaan, koskettamaan ja vaikuttamaan asiakkaisiin tai yleisöön elämyksellisesti. Pohjimmiltaan kaikissa tapahtumissa on kyseessä ihmisten tarkoituksenmukaisesta kohtaamistilaisuudesta. (Sarjanen n.d.)

Virtuaalitapahtuma on siis tavoitteellinen, kokemuksellinen ja kokonaisuudessaan virtuaalisessa ympäristössä toteutettu tilaisuus. Virtuaalitapahtuma sisältää aktiivisia kohtaamistilanteita asiakkaan, järjestäjän ja muiden tapahtumakävijöiden tai osallistujien kanssa. Kun osallistujakokemus on sidottu johonkin tiettyyn tapahtumahetkeen ja paikkaan, niin se erottaa virtuaalitapahtuman muusta verkossa tapahtuvasta toiminnasta, kuten viestinnästä, verkkosivujen selailusta tai vaikka markkinoinnista. (Mt.)

Virtuaalitapahtuma eroaa fyysisestä tapahtumasta monella tapaa. Virtuaalisessa ympäristössä tapahtuvaa tilaisuutta järjestäessä tulee ottaa moni asia eritavoin huomioon, kun vertailukohteena on perinteinen fyysinen tapahtuma. Huomattava pääpaino virtuaalitapahtumassa on näkö- ja kuuloaisteilla. Muita aisteja pystytään hyödyntämään jonkin verran, mutta hyvin harvassa tilanteessa. Virtuaalitapahtumasta todella on helppo poistua paikalta, sillä sitä ei järjestetä missään fyysisessä kohteessa. Tämän vuoksi sisältö, kohderyhmä, osallistujakokemus, käsikirjoitus, ohjaus ja ihmisten välisten vuorovaikutuksen paikat tulee suunnitella erittäin tarkasti, ettei tapahtuma käy turhan raskaaksi asiakkaalle. Koska tapahtumassa käytetään pääosin vain kahta aistia, voi ihmisen olla vaikea keskittyä pitkää aikaa samaan asiaan. Tämän vuoksi toiminnan tulee olla hyvin aktiivista ja vaihtelevaa, sekä kestoaltaan noin kolmas- tai neljäsosa vastaavan fyysisen tapahtuman pituudesta. (Mt.)

Virtuaalisessa tapahtumassa tulee ottaa huomioon myös tietoturvalliset ja tekniset seikat. Missä ympäristössä mikäkin tapahtuma järjestetään ja mikä on sopiva tunnistautumistapa juuri tiettyyn tapahtumaan? Esimerkiksi yrityksen sisäiseen kokoukseen verkkopankkitunnistus voi olla hyvä tunnistautumistapa, kun taas verkossa järjestettävään ilmaiskonserttiin pelkkä nettisivun linkki voi olla paras tapa. Verkkotapahtumissa myös moderointi on hyvin tärkeässä osassa. Moderaattorin, eli valvojan tulee tuntea kohdeyleisö ja hallita sen käyttäytymistä. Moderaattoria voi verrata esimerkiksi vartijoihin tai järjestyksenvalvojiin perinteisissä tapahtumissa. Tekninen toteutus tulee

taas valita tapahtuman luonteen sopivaan ympäristöön. Platformin eli tapahtuman teknisen alustan tulee vastata tapahtuman tarpeita. Erilaiset platformit tukevat erilaisia toimintoja ja ovat suunniteltu eri käyttötarkoituksia varten. Esimerkiksi johonkin tapahtumaan voi toimia yksinkertainen alusta, missä ihmiset osallistuvat kommentoiden, kun taas toisessa alustassa ihmiset voivat olla itse näkyvillä ruudussa ja vaikka esiintyä tietyssä osaa tapahtumaa. (Mt.)

3 Koronavirus

3.1 Yleistä koronaviruksesta

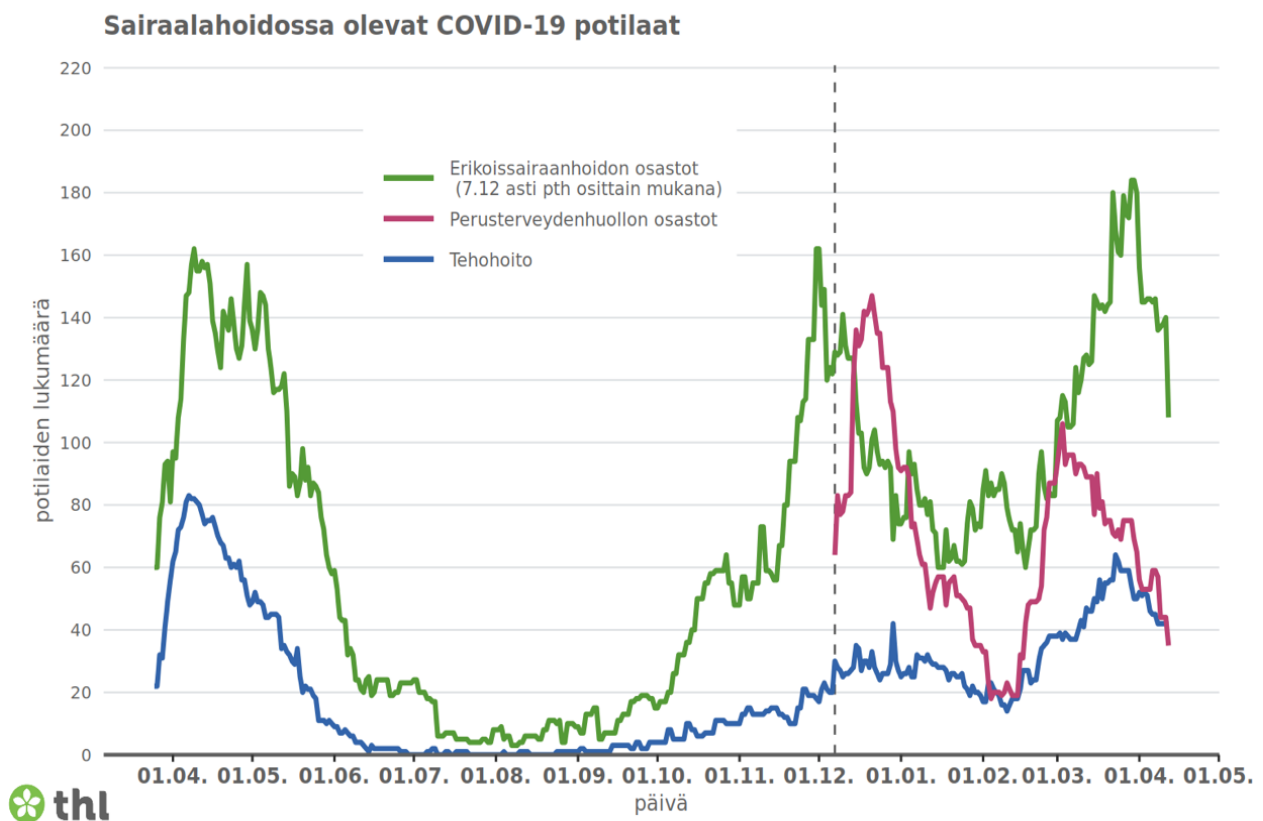
Kiinassa alettiin joulukuussa 2019 toteamaan keuhkokuumeetapauksia, joiden todettiin johtuvan ennen tuntemattomasta, uudesta SARS-Cov-2 koronaviruksesta. Uuden viruksen aiheuttamaa tautia kutsutaan nimellä COVID-19. Taudin nimi tulee sanoista corona, virus ja disease. Uusi koronavirus on perimältään samaa sukua SARS-koronaviruksen ja lepakoilta löydettyjen koronavirusten kanssa. Uusi koronavirus on lähtenyt todennäköisimmin yksittäisestä tartuntatapauksesta ihmisen ja jonkin eläimen välillä. Toinen teoria tukee sitä, että virus on jo pidemmän aikaa tarttunut ihmisiin eläimistä ja pikkuhiljaa virus on tarttunut ihmisiltä toisille ihmisille. Koronavirus todetaan osoittamalla virus hengitystie-eritenäytteestä geeninmonistusmenetelmällä. (Koronavirus COVID-19 2021.)

Uusi koronavirus muuntuu jatkuvasti, kun viruksen lisääntymisestä seuraa mutaatioita. Mutaantuneet virukset voivat poiketa monin tavoin ominaisuuksiltaan aikaisemmin levinneestä viruskannasta. Osa muuntuneista viruksista voi esimerkiksi olla nopeampia leviämään ihmisten keskuudessa. Suomen alueella ei ole näyttöä siitä, että muuntunut virustyyppi aiheuttaisi vakavamman taudin, kun aikaisemmin levinnyt viruskanta. (Muuntuneet koronavirukset 2021.)

Uusi koronavirus aiheuttaa äkillisen hengitystieinfektion. Riippuen ihmisestä, viruksen aiheuttama tauti voi olla täysin tai lähes oireeton tai se voi olla hyvin vakava ja paljon oireileva. Vakavimmin sairastuneilla henkilöillä on usein taustalla lisäksi jokin perussairaus, kuten esimerkiksi vaikea sydänsairaus. Vakavimmissa tapauksissa potilas voi saada keuhkokuumeen, akuutin hengitysvaikeusoireyhtymän tai muita komplikaatioita, mitkä voivat johtaa kuolemaan. (Oireet ja hoito – koronavirus 2021)

3.2 Koronaviruksen tilanne Suomessa

Suomessa todettuja koronatartuntoja on 12.4.2021 asti todettu yhteensä 82 278 tapausta. Yhteensä testattuja koronavirusnäytteitä Suomessa on 4 148 800 kappaletta. COVID-19 tautiin kuolleita henkilöitä on 12.4.2021 mennessä raportoitu Suomessa 874 kappaletta. Oheinen Kuvio 5 esittää sairaalahoidon potilaat 2020 maaliskuusta lähtien 12.4.2021 asti. (Tilannekatsaus koronaviruksesta 2021.)

Kuvio 5. Sairaalahoidossa olevat COVID-19 potilaat (Tilannekatsaus koronaviruksesta 2021)

Kunnat ja kaupungit järjestävät rokotuksen koronavirusta vastaan. Koronarokote on täysin vapaaehtoinen ja maksuton kaikille Suomessa asuville. Ensimmäisenä rokotetaan riskiryhmät ja iäkkäät henkilöt, jonka jälkeen rokotetaan halukas muu kansa, kenellä ei ole välitöntä hengenuhkaa koronaviruksen aiheuttamasta taudista. Rokotus antaa suojan koronavirus SARS-Cov-2 aiheuttamaa COVID-19 tautia vastaan. Vielä ei ole tietoa, kuinka tehokkaasti rokotteet suojaavat uusilta tartunnoilta, mutta rokote suojaa tautia ja oireita vastaan. Oireettomat henkilöt levittävät virusta

yleensä vähemmän, kun oireellinen henkilö, joten rokotteen ottanut henkilö suojaa itsensä lisäksi myös hyvin todennäköisesti muita henkilöitä. (Oma koronarokotus: miten, miksi ja milloin? 2021.)

Kaikkia rokotteen haluavia Suomessa asuvia henkilöitä ei tällä hetkellä pystytä rokottamaan, sillä rokotteita ei ole valmistettu vielä tarvittavaa määrää tai rokotteita ei ole ehditty vielä toimittamaan Suomeen. Oheinen Kuvio 6 osoittaa, että missä rokotetilanteessa Suomessa eletään nyt huhtikuussa 2021. (Mt.)

Viikko	Saapuneet rokoteannokset	Arvio tulevista rokoteannoksista	Rokoteannosten kokonaismäärä
52/2020 – 14/2021	1 513 000		1 513 000
15/2021		220 000	1 733 000
16/2021		200 000	1 933 000
17/2021		360 000	2 293 000

Kuvio 6. Suomeen saapuneiden rokoteannosten ja arvioitu tulevien rokoteannosten määrä (Tilannekatsaus koronaviruksesta 2021)

3.3 Rajoitukset

Koronavirus on aiheuttanut Suomessa ennennäkemättömän laajat rajoitustoimet. Rajoitustoimilla pyritään siihen, että ihmisten kohtaamiset ja lähikontaktit saataisiin tiputettua mahdollisimman pieniksi. Valtioneuvoston sivujen mukaan tämä on kaikista tehokkain keino vähentää tartuntamäärää sekä taudin leviämistä laajemmalle. Jos tartunnat nousevat liian korkealle tasolle, on silloin vaarana, että kaikki tautia sairastavat eivät saa tarvitsemaansa apua tilanteeseensa. Rajoituksilla pyritään myös siihen, että Suomi selviää koronaviruksen aiheuttamasta kriisitilanteesta mahdollisimman pienin vaurioin. Rajoitustoimilla on tarkoitus suojella kaikkia ihmisiä ja varsinkin

heitä, jotka ovat kaikista haavoittuvaisimpia uuden koronaviruksen aiheuttamalle COVID-19 taudille. Valtioneuvoston sivujen mukaan rajoituksissa huomioidaan niiden vaikutukset epidemiatilanteeseen, taloudelliseen tilanteeseen sekä ihmisten hyvinvointiin. (Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana 2021.)

Suomen sisällä rajoitustoimet sekä koronaan liittyvät ohjeistukset voidaan laatia koskemaan koko Suomen aluetta. Rajoitukset, ohjeistukset ja suositukset voidaan laatia myös koskemaan jotain tiettyä aluetta, väestöä, yksilöä tai yhteisöä. Rajoitustoimien laajuus riippuu siitä, minkälainen tautitilanne Suomessa on yleisesti valtakunnallisesti ja alueellisesti jonkin pienemmän alueen sisällä. (Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot 1–3 2021.)

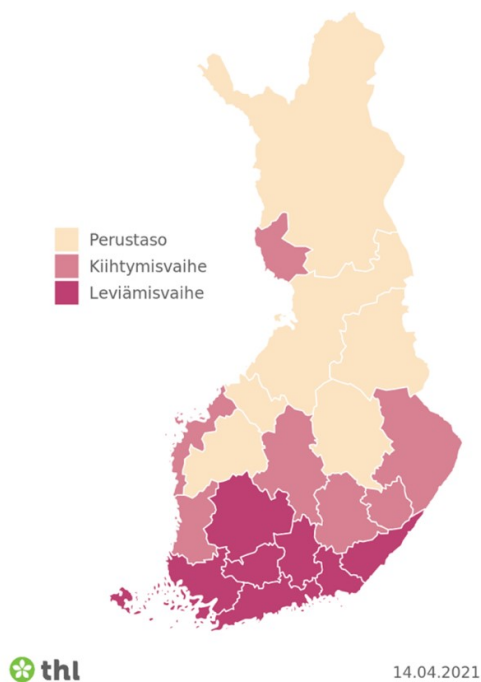
Koronaepidemia on jaettu kolmeen eri vaiheeseen, jotka ovat perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Perustason tilanteessa epidemia ei kasva, tartuntoja ilmaantuu vähän, tartuntaketjut ovat kontrollissa paikallisesti sekä alueellisesti, koronavirukselle altistuneet ihmiset pystytään jäljittämään useimmiten ja tunnettujen ryppäiden ulkopuolisia tartuntoja esiintyy todella harvoin. Perustason tilanteessa uudet tartuntatilanteet ovat joko yksittäisiä sattumanvaraisia tapauksia tai tapaus todetaan, kun kyseisen henkilön karanteeni on jo käynnissä. Perustasossa tilanne on siis täysin hallinnassa. Koronaepidemian toinen vaihe on kiihtymisvaihe. (Mt.)

Kiihtymisvaiheessa nimensä mukaisesti taudin leviäminen alkaa kiihtymään ja tartuntoja on alueellisesti perustasoa enemmän. Tartuntaketjuja alkaa esiintymään usein paikallisesti sekä alueellisesti. Kiihtymisvaiheessa seitsemän päivän aikana tapauksia on keskimäärin 10–15 / 100 000 ihmistä ja kahden viikon, eli 14 vuorokauden tapausten summa ylittää tasoja 25 / 100 000 ihmistä. Kiihtymistasolla koronavirusnäytteistä tulleet positiiviset testitulokset ovat alle 1 %, mutta joukkoaltistumisia esiintyy. Kiihtymisvaiheessa tartuntojen alkuperä pystytään useimmiten selvittämään ja tartuntaketjut katkaisemaan. Sairaalaan joutuneiden hoitotarve pystytään hoitamaan ilman erityisiä järjestelyitä. (Mt.)

Koronaepidemian kolmas vaihe on leviämisvaihe. Leviämisvaiheessa tartuntamäärät kasvavat entistään, tartuntojen jäljittämisestä tulee vaikeaa ja tartunnat sekä tauti leviävät ihmisten keskuudessa alueen sisällä ja laajemmalla alueella. Leviämisvaiheessa tartuntatapausten määrä seitsemän päivän ajalla on suuruusluokkaa > 15 / 100 000 ihmistä ja neljäntoista päivän ajalla

suuruusluokkaa $> 25\text{--}50 / 100\ 000$ ihmistä vähintään kahden peräkkäisen viikon ajan. Leviämisvaiheessa koronanäytteistä saatujen positiivisten näytteiden osuus on $> 2\%$ ja alle puolet tartunnan lähteistä on mahdollista saada selville. Hoidon tarve kasvaa sairaaloissa ja leviämisvaiheen ennustukseen kuuluu, että tehohoitojaksot kääntyvät nousuun. (Mt.)

Pääpiirteittäin rajoitukset kulkevat käsi kädessä epidemian eri vaiheiden kanssa. Perustasolla, eli niin sanotussa suvantovaiheessa korostuu koko väestön suositukset esimerkiksi hygienian suhteen ja varautuminen siihen, jos epidemiatilanne pahenee. Perusvaiheessa pyritään myös aktiivisesti testaamaan ja jäljittämään taudin leviämistä ja tällä tavoin estämään seuraavaan vaiheeseen etenemistä. Kiihtymisvaiheessa kiristetään ja tehostetaan rajoitustoimintaa, suosituksia sekä muuta aiemmin mainittua toimintaa, kuten jäljitystä ja testausta. Leviämisvaiheen uhan kasvaessa seuraavaksi laajemmat ja tiukemmat alueelliset ja valtakunnalliset rajoitukset. Hoitokapasiteetin lisäykseen myös varaudutaan entistä ahkerammin. Mitä pahemmaksi tautitilanne menee, niin sitä tiukemmaksi rajoitustoimet ja suositukset menevät alueellisesti ja valtakunnallisesti. Eri puolilla Suomea voi siis olla samaan aikaan erivahvuiset rajoitustoimet, jos tilanne on eri alueilla taudin suhteen erilainen. Seuraava Kuvio 7 näyttää Suomen sairaanhoitopiirien alueet ja kokonaisarvion epidemiatilanteesta alueittain 14.4.2021. (Mt.)

Kuvio 7. Sairaanhoitopiirien kokonaisarvio epidemiatilanteesta (Koronaepidemia: alueiden tilanne, suositukset ja rajoitukset 2021)

26.1.2021 Suomessa otettiin käyttöön kolme uutta tasoa toimenpiteille, joissa on tarkoitus estää koronavirusepidemian uusi kiihtyminen ja torjua virusmuunnoksen leviäminen Suomessa. Uudet tasot otettiin käyttöön, koska Suomessa on todettu uusi virusmuunnos, mikä voi levitessään aiheuttaa huomattavasti nopeammin leviävän epidemian koko maassa. (Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot 2021.)

Taso 1:ssä sillä hetkellä käytössä olevat rajoitustoimet säilyvät minimitasona ja kaikki leviämisvaiheissa olevat alueet ottavat leviämisvaiheen toimenpiteet käyttöönsä. Taso 2:ssa leviämisvaiheen toimenpiteitä otetaan käyttöön laajamittaisina ja määräaikaisina koko maassa tai muutoin laajalla määritetyllä alueella. Taso 2:ssa tavoitteena on nopea ja tehokas kontaktien vähennys. Taso 2 otetaan käyttöön, jos virusmuunnos on levinnyt laajasti alueellisesti ja sen estäminen vaatii lisätoimia. Taso 2:ssa myös lisätoimenpiteet ovat mahdollisia. Taso 2 vaatii puollon valtioneuvostolta. Viimeinen taso on taso 3, jossa otetaan käyttöön välttämättömät liikkumisrajoitukset tasojen 1 ja 2 rajoitusten lisäksi. Taso 3 on viimeinen vaihtoehto, kun aiempien tasojen rajoitukset eivät ole riittäviä ja väestön hengen turvaaminen vaatii kovempia rajoituksia. Kuvio 8 esittää epidemian ja torjuntatoimien tasot graafisesti. (Mt.)

Kuvio 8. Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot (Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot 2021)

Koronaviruksen aiheuttamia rajoituksia voi olla esimerkiksi karanteeniin asettaminen, julkisten tilojen sulkeminen tai vaikka matkustamiseen ja aukioloaikoihin liittyviä rajoituksia. Seuraavassa lisätauksessa (Kuvio 9) näkyy erilaisia rajoituksia ja suosituksia sekä taho, joka määrääkseen tai suosituksen antaa missäkin tilanteessa. (Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana 2021.)

Toimenpide	Toimivaltainen viranomainen
Määrääminen karanteeniin	Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri
Etätyösuositus	Valtakunnallisesti ja alueellisesti STM, VM ja THL, paikallisesti kunta/kuntayhtymä. Työnantajat vastaavat menettelytavoista.
Kasvomaskisuositus	Valtakunnallisesti ja alueellisesti THL. Kunta/kuntayhtymä voi antaa laajemman suosituksen. Työpaikoilla työnantajat.
Suositus vierailujen turvallisuudesta (ikäntyneiden ja riskiryhmien suojaaminen)	Terveys- tai sosiaalihuollon toimintayksikön johtaja, kunta tai kuntayhtymä
Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen	Opetuksen järjestäjä eli kunta, valtio, rekisteröitynyt yhdistys tai säätiö
Ravitsemisliikkeen aukioloajan, anniskeluajan ja asiakaspaikkamäärän rajoittaminen	Valtioneuvosto päättää STM:n esityksestä. AVI valvoo.
Julkisten tilojen sulkeminen	Valtio, kunta/kuntayhtymä, julkiset ja yksityiset yhteisöt
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkeminen	Kunta ja usean kunnan alueella AVI
Rajat ylittävän matkustuksen rajoittaminen	Rajaviranomaiset valtioneuvoston päätösten mukaisesti
Yleisötilaisuuksien rajoittaminen tai kieltäminen	Kunta ja usean kunnan alueella AVI
Suosituksien yksityistilaisuuksien rajoittamisesta	Kunnat ja kuntayhtymät
Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen liikennevälineissä	Liikenne- ja viestintävirasto, kunnan tai sairaanhoitopiirin suosituksesta
Asiakkaiden käyttöön tarkoitettujen elinkeino- tai muun toiminnan tilojen sulkeminen	Kunta tai AVI

Kuvio 9. Toimet ja toimivaltainen viranomainen (Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana 2021)

3.4 Ravintola- ja tapahtumarajoitukset

Ravintoloiden toimintaa on koronaepidemian aikana rajoitettu todella laajasti. Rajoitukset ovat olleet alueellisia sekä valtakunnallisia. Rajoitusten laajuus on ollut riippuvainen koronavirusepidemian tilanteesta valtakunnallisesti sekä alueellisesti. Rajoitusten laajuus on muuttunut jatkuvasti. Välillä rajoituksia on poistettu ja välillä niitä on kiristetty sekä lisätty. Epidemian aikana ravintolatoimintaa on rajoitettu muun muassa rajaamalla aukioloaikaa pienemmäksi tai sulkemalla ravintolat asiakkailta kokonaan. Anniskeluaikoja on lyhennetty tai se on kielletty kokonaan. Asiakaspaikojen määrää on rajoitettu. Ravintolaan on voitu asettaa tanssikielto ja asiakkaat on voitu ohjata istumaan paikoillaan, eli jokaisella asiakkaalla on pitänyt olla oma istumapaikka ravintolassa. Asiakkaille on kuulunut antaa tietoa sekä toimintaohjeita koronatartunnan estämiseksi ja asiakkailla on tullut olla mahdollisuus pestä kädet. Kaikki tilat ja pinnat on täytynyt pitää puhtaina ja ravintolan on pitänyt vastata siitä, että etäisyydet asiakkaiden välillä ovat pysyneet riittävinä. (Ravintolarajoitukset 2021.)

Tapahtumia järjestetään usein ravintolatilissa ja näissä tapauksissa luonnollisesti samat ravintolarajoitukset ovat koskeneet myös tapahtumia. Tapahtumat ovat kärsineet ravintolarajoitusten lisäksi myös kokoontumisrajoituksista. Kokoontumisrajoitukset ovat olleet myös alueellisesti eri suuruisia. Esimerkiksi jos alue on leviämisvaiheessa, niin yli kuuden henkilön julkiset kokoontumiset eivät ole olleet sallittuja. Henkilöiden sallittu maksimimäärä on vaihdellut koronaepidemian vaiheiden mukaan jatkuvasti alueellisesti ja valtakunnallisesti. (Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana 2021.)

4 Tutkimusasetelma

4.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää tapahtumateollisuuden erilaisia mahdollisuuksia ravintoloissa koronaepidemian aikana. Onko tapahtuma-alalla ollut mahdollisuuksia harjoittaa liiketoimintaa jollain tasolla, ja jos toiminta on ollut mahdollista, niin minkälaista toimintaa ravintoloissa ja ravintolamaisissa tapahtumapaikoissa on pystynyt harjoittamaan epidemian aikana. Onko korona-aika pakottanut tapahtumayrittäjät toimimaan eri tavoin ja mitä tästä on seurannut. Pystytäänkö korona-ajan uusia ratkaisuja ja innovaatioita hyödyntämään liiketoiminnassa kannattavasti

ja mahdollisesti myös silloin, kun korona-aika jää joskus menneisyyteen ja tapahtuma- sekä ravintola-alle ei enää kohdistu suoria tai epäsuoria rajoitustoimia. Selvityksessä oli myös miten toimivia käytetyt ratkaisut ovat olleet liiketoiminnan ja talouden kannalta. Tämän lisäksi selvitettävänä oli, miten koronaepidemia ja siitä johtuneet rajoitustoimet ovat vaikuttaneet alalla toimivien tapahtumatyöntekijöiden pärjäämiseen ja minkälaisia henkilökohtaisia vaikutuksia korona-ajalla on ollut erilaisille tapahtuma- ja ravintola-alan yrittäjille.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Jorma Kanasen (2015) mukaan silloin, kun ilmiötä ei ole tutkittu tarpeeksi tai se on vielä suhteellisen tuntematon, on laadullinen tutkimus useimmiten määrällistä tutkimusta parempi vaihtoehto tutkimustyöhön. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ilmiöstä halutaan saada syvälinen näkemys sekä paras mahdollinen kuvaus käsiteltävästä ilmiöstä. Opinnäytetyössä on tarkoitus kuvailla tarkasti ihmisten tuntemuksia ja asenteita ilmiöön. Asenteita ja tuntemuksia on lähes mahdotonta käsitellä muulla tavoin, kun laadullisella menetelmällä. (Kananen 2015, 70–71.)

Määrällisessä tutkimuksessa on edellytyksenä, että ilmiöön vaikuttavat tekijät ovat hyvin tunnettuja. Jos vähän tunnettua ilmiötä tutkitaan määrällisesti, niin Kanasen (2015) mukaan kysymykset voivat helposti olla vääriä ja kysymysten vastausvaihtoehdot saattavat jäädä puutteellisiksi. Tästä johtuen tutkimus saattaa mennä tutkittavan aiheen ja ilmiön ohi. Koronaviruksen vaikutuksia tapahtuma-alaan ja ravintola-alaan ei ole tutkittu kovinkaan paljon, koska ilmiö on vielä tuore. Tästä johtuen opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui laadullinen tutkimus. (Mts. 70–71.)

Laadullisista tutkimusvaihtoehdoista parhaaksi koronaviruksen vaikutuksia tutkittaessa valikoitui teemahaastattelu. Teemahaastattelussa käydään haastateltujen kanssa läpi ilmiöön liittyviä erilaisia teemoja eli laajoja aiheita. Haastattelu tapahtuu face-to-face, eli kasvojen joko fyysisesti, tai internetin välityksellä esimerkiksi jonkin sovelluksen kautta. Myös puhelinyhteydellä voidaan käydä esimerkiksi videopuheluita tai normaaleja puheluita. Näistä jälkimmäisessä on huonona puolena se, että kuvayhteys jää haastattelutilanteesta pois ja eleitä ei pysty tällöin tulkitsemaan haastattelun eri vaiheissa. Sähköpostilla teemahaastattelua ei pysty toteuttamaan, sillä siinä ei tule suoraa vuorovaikutusta. Teemahaastattelussa kontaktilla on suuri vaikutus, sillä sen seurauk-

sena syntyy luontevasti erilaisia uusia aiheita, joista seuraa erilaisia vastauksia ja erilaisista vastauksista syntyy uusia jatkokysymyksiä, mitä ei olisi aiemmin osannut edes ajatella. Haastattelussa läpi käytävillä teemoilla pyritään vangitsemaan mahdollisimman hyvin koko käsiteltävä ilmiö. Aihetta käsiteltäessä tarkentavilla kysymyksillä pyritään ymmärtämään ja paljastamaan ilmiötä lisää aina vähitellen. Tarkentavia kysymyksiä ei tule kuitenkaan olla mietittynä ennen haastattelua, sillä silloin kyse ei ole enää teemahaastattelusta. Teemahaastattelussa haastattelijalla tulee olla jonkinlainen käsitys ilmiöstä ennen haastattelua, mutta ei kuitenkaan turhan tarkka käsitys, sillä se voi johdattaa haastattelua väärään suuntaan. (Mts. 147–153.)

4.3 Aineistonkeruu

Teemahaastattelun suunnittelu alkoi teemojen, eli aiheiden miettimisellä. Opinnäytetyöhön pyrittiin valikoimaan käsiteltäviksi teemoiksi mahdollisimman laajoja, ilmiöön liittyviä aiheita, mistä saataisiin haastateltujen henkilöiden kanssa mahdollisimman paljon puhuttavaa. Teemoiksi valikoitui koronaviruksen vaikutus yritystoimintaan, taloudellinen tilanne korona-aikana, sosiaalinen paine, ratkaisut korona-aikana ja viimeisenä tulevaisuuden näkymät. Kyseiset teemat vangitsevat käsiteltävän ilmiön kokonaisuudessaan ja valituista aiheista saa haastateltujen henkilöiden kanssa uusia kysymys ja vastauspolkuja aina haastattelun edetessä.

Haastatteluun valittiin neljä tapahtuma-alan ammattilaista, joista jokainen tekevät eri asioita tapahtuma-alan kentällä. Opinnäytetyöni aiheena on tapahtumatuotannon mahdollisuudet ravintoloissa koronaepidemian aikana, joten halusin haastatella neljä henkilöä, jotka tietävät tämän kentän täydellisesti eri näkökulmilla. Ensimmäinen haastateltu on kevytyrittäjä, freelancer tapahtumatyöntekijä ja DJ, kenellä on alalta 12 vuotta kokemusta. Seuraavaksi valikoitui valo- ja äänitekniikan ammattilainen, kenellä on seitsemän vuotta tapahtuma-alan ja DJ-toiminnan kevytyrittäjä sekä yrittäjäkokemusta. Kolmantena haastattelin palkitun tapahtuma-alan moniosajan, kenellä on kokemusta levy-yhtiötoiminnasta, agentin, A&R ja managerin töistä, keikkamyynnistä sekä tapahtumien järjestämisestä. Kyseiseltä henkilöltä löytyy kokemusta lähestulkoon kaikista tapahtuma-alaan liittyvistä työtehtävistä. Viimeisenä haastatteluun valikoitui ravintolayrittäjä, kenellä on omasta ravintola- ja yökerhotoiminnasta kokemusta 2,5 vuotta. Kyseinen henkilö on tehnyt ravintola-alalla töitä yhteensä seitsemän vuotta, joista on kertynyt tapahtuma-alan kokemusta yritystoiminnan ajan verran.

Korona-aikana haastatteluita ei ollut turvallista järjestää perinteisin menetelmin kokoontumalla fyysisesti johonkin paikkaan, vaan haastattelut oli tehtävä etänä, että haastattelutilanteet eivät olisi levittämässä COVID-19 tautia. Haastatteluvälineeksi valikoitui videopuhelut ja Zoom-sovellus. Videopuheluissa ja Zoom-puheluissa on hyvänä puolena se, että koko haastattelun ajan pystyy olemaan näköyhteydessä haastateltuun henkilöön. Tämä auttaa lukemaan eleitä, josta voi olla analyysivaiheessa suurta apua. Haastattelut sovittiin hyvissä ajoin etukäteen ja niihin varattiin noin tunti aikaa per haastattelu. Haastatteluissa oli tarkoitus käydä aiheita läpi mahdollisimman laajasti sekä rauhallisesti ja antaa ajatuksen virrata keskustelun yhteydessä vapaasti. Haastattelut järjestettiin aikavälillä 19.4.2021-22.4.2021. Haastattelujen lopulliseksi kestoksi tuli noin 20 minuutista noin 50 minuuttiin per haastattelu. Haastattelut järjestettiin pienellä aikaikkunalla sen takia, että saisin haastatelluilta tietoa mahdollisimman samoista lähtökohdista. Koronatiedotteita tulee jatkuvasti joka puolelta mediaa ja viikonkin ero haastattelutilanteessa voi olla ratkaiseva eri teemoja käsiteltäessä. Haastatteluista otettiin vain äänitallenne talteen, koska audiotiedostoja on helpompi käsitellä kuin videotiedostoja. Haastattelut olivat suhteellisen pitkiä, niin videotiedostot olisivat olleet turhan raskaita käsiteltäviksi.

4.4 Aineiston analyysi

Litteroinnilla tarkoitetaan esimerkiksi videoiden, äänen, kuvien ja muiden tallenteiden muuttamista tekstiksi. Litteroinnissa on useita tasoja, kuinka tarkasti esimerkiksi äänitallenteen voi muuntaa tekstiksi. Äänitallenteen voi muuttaa sanatarkasti tai karkeasti aina käyttötarkoituksen mukaan. Opinnäytetyön teemahaastattelun litteroinnissa on hyvä, että tekstin saa käännettyä sanasta sanaan. Näin toimimalla haastattelu on myös tekstimuodossa mahdollisimman aito, missä tulee muun muassa haastattelijan ja haastatellun epäröinnit mukaan tekstiin. Opinnäytetyössä litteroitiin teemahaastattelut mahdollisimman tarkasti, että havainnointi olisi helpompaa. (Kananen 2015, 160–161.)

Seuraavassa vaiheessa perehdyttiin haastattelun sisältöön perusteellisesti ja luettiin litteroidun tekstin useaan otteeseen. Näin toimimalla pystyttiin omaksumaan tekstin sisältö ja tekemään siitä johtopäätöksiä, mikä on oleellista ja mikä ei. (Mts. 163.) Jossain tapauksissa pelkkä sisältöön perehtyminen ja uudelleen lukeminen voi olla riittävä analysointikeino, mutta tekstin suuren määrän takia päädyttiin käyttämään teemoittelumenetelmää haastattelun analysointiin. Teemoittelume-

netelmällä tarkoitetaan sitä, että teemahaastattelun laajat aiheet jaetaan suurempiin kokonaisuuksiin, eli teemoihin ja tärkeät havainnot jäsenellään teemojen mukaisesti. (Saaranen-Kauppien & Puusniekka 2006.) Opinnäytetyössä poimittiin oleelliset tiedot teemoittain siten, että teemat mukailevat haastatteluiden runkoja. Tämä toimintatapa toimii hyvin opinnäytetyössä ja näin toimimalla saa jäseneltyä tutkimuksen tulokset järjestelmällisesti helposti luettavaan ja sisäistettävään muotoon.

5 Tutkimustulokset

5.1 Koronaviruksen suorat vaikutukset yritystoimintaan

Jokaisella haastatellulla yritystoiminta tai tapahtumatoiminta oli nousemassa uudelle tasolle, tai toiminta oli ollut pitkässä nousujohtanteessa ennen koronaepidemiaa. Osalla haastatelluista oli tulossa uusia aluevaltauksia alalla ja osalla toiminta oli yleisellä tasolla kasvamassa. Tämä antoi ta-sapuoliset lähtökohdat haastatteluille.

Haastatteluissa kävi ilmi toistuvasti, että ensimmäisten koronaviruksesta johtuneiden rajoitusten ilmoituksen jälkeen keuhällä 2020, toiminta lakkasi todella nopealla aikataululla. Sovitut keikat, tapahtumat ja muut työt mitä oli tiedossa, jouduttiin perumaan heti, kun rajoitukset tulivat tietoon. Ravintolayrittäjää haastatellessani kävi ilmi, että toiminta lopetettiin jo viikkoa ennen, kun rajoitukset astuivat voimaan, koska ravintolatoiminta ei enää siinä vaiheessa ollut kannattavaa. Ihmiset eivät enää uskaltaneet käydä ulkona. Valo- ja äänentoistoyrittäjää haastateltaessa kävi ilmi, että yhden päivän aikana häneltä peruttiin 80 % sovitusta keikoista ja loput keikat jäivät isoksi kysymysmerkiksi. Rajoitusten jatkuessa pitkään loputkin keikat peruuntuivat. Koko ala laitettiin kiinni rajoituksilla hyvin nopealla aikataululla.

Mä olin juuri menossa Kuusamoon keikalle. Tosi pitkä matka ja tosi paljon juttuja. Piti olla iso viikonloppu tiedossa. Ja sitten sen saman Kuusamon matkan aikana mulla soi puhelin koko aika ja mulla sillon yhen matkan aikana lähti niiku sanotaanko 80% keikoista ihan niiku peruttiin. Sillon tuli koronarajoitukset päälle, että kukaan ei oikein tienny mikä toi virus oli, niin siihen suhtauduttiin sitten aika vakavasti. Ja sitten neki vähät mitä mulle jäi sellaselle ehkä asteelle, ni niihin oli aika vaikea luottaa, mitä tulee tapahtumaan. (H2)

Haastatteluissa käy kuitenkin ilmi, että esimerkiksi 2020 kesällä ravintolatoimintaa, keikkatoimintaa ja tapahtumatoimintaa on pystynyt jossain määrin harjoittamaan. Tapahtumat ovat olleet pienempiä kuin normaalisti ja ravintolatoiminta on ollut rajoitetumpaa, mutta jotain normaalia yritystoimintaa on välillä rajoitusten salliessa pystynyt pitämään yllä. Loppusyksystä 2020 tartunnat lähtivät taas uuteen nousuun ja rajoituksia alkoi tullemaan uudestaan. Joulukuuhun mennessä haastateltavien normaalit fyysiset työt, tapahtumat, keikat ja ravintolatoiminnat olivat taas laitettava kiinni, koska rajoitukset tulivat uudestaan. Kaikki normaali tapahtuma- ja ravintolatoiminta on haastatelluilla ollut katkolla nyt 2021 huhtikuuhun asti.

Haastatteluissa toistuu suuri epävarmuus koko tilanteeseen. Kaikkien ollut vaikea ennustaa miten rajoitustilanne tulee jatkumaan. Kukaan ei tunnu osaavan sanoa, mitä tulee tapahtumaan ja mitä rajoituksia milloinkin tulee olemaan. Haastatellut mainitsevatkin useasti rajoituksista tiedottamisen ja sen puutteellisuuden. Koronaepidemian saapuessa Suomeen rajoituksista ilmoittaminen oli haastateltujen mukaan hyvin epäselkeää, eikä edes viralliset tahot, ketkä rajoituksia määräsivät, tuntuneet tietävän, miten kuuluu toimia. Haastatellut kuitenkin ymmärsivät, että tilanne on ollut kaikille uusi ja aluksi rajoituksista tiedottamisen epävarmuuteen pystyttiin suhtautumaan ymmärtäväisesti. Haastatteluiden edetessä tulee kuitenkin useaan otteeseen ilmi, että tiedottamisen taso ei ole parantunut paljoa koronaepidemian jatkuessa. Osa vastaajista osaa kertoa, että pieniä parannuksia on tiedottamiseen tullut, mutta tiedottamisen huono taso on kuitenkin edelleen vaikuttanut yritystoimintaan ja sen suunnitteluun negatiivisella tavalla.

Tiedottaminen on mun mielestä parantunut, mutta sitten taas tuota jotenkin se, että jotenkin se epämääräisyys kuitenkin, että mitä saan tehdä, että annetaan jotkut tietyt speksit, mutta sitten se ei ihan välttämättä koske kaikkia. Selkeästi niinku on huomannut, että ravintoloitsijat on ollut neuvottomia siitä, että mitä saa tehdä, mitä ei saa. Saako tanssia, saanko laulaa ja kuinka monta ihmistä saa olla? Pitääkö kaikkien istua? Siinä on ollu sellanen epämääräisyys. (H3)

Haastatteluissa käy ilmi myös se, että rajoitusten epävarmuus ja tulkinnanvaraisuus on luonut mahdollisuuksia ”porsaanrei’ille”, eli rajoituksia on voinut osittain venyttää ja niitä on pystynyt kiertämään. Tämä rajoitusten tulkinnanvaraisuus on luonut esimerkiksi yökahviloita, eli yökerho-

ja anniskelutoiminta on kielletty rajoituksin, mutta kahvilat ovat saaneet toimia tarjoilemalla alkoholittomia juomia ja matalatasoisia alkoholijuomia, kuten ykkösolutta. Tästä johtuen jotkin yökerhot ja ravintolat ovat alkaneet toimimaan yökahviloina tai vastaavina. Haastatellut kokevat yökahvilatoiminnan ja muiden rajojen venyttämisen haitalliseksi koko alalle, sillä media voi helposti maalata koko alan huonoon valoon, jolloin kaikkea ravintola- ja tapahtumatoimintaa katsotaan ihmisten keskuudessa yleisesti negatiivisesti. Haastatellut kokevat myös ihmisten aiheuttaman sosiaalisen paineen sellaiseksi seikaksi, joka on vaikuttanut tapahtuma- ja ravintolatoimintaan huonolla tavalla. Kun yleinen ilmapiiri on ollut se, että kaikki toiminta on suljettava, niin silloin on ollut vaikea markkinoida toimintaa tai suunnitella tulevia tapahtumia. Myös siinä tilanteessa, kun rajoitukset ovat vedetty pois ja lähes kaikki toiminta on ollut täysin sallittua lain silmissä.

Haastatteluissa nousee esiin myös se, että alan ihmiset ovat siirtyneet paljon muihin töihin ja alkaneet kouluttautumaan uudestaan. Tilanne on pitkittynyt niin paljon, että on mahdotonta vain odottaa, että saa taas tehdä töitä. Haastatteluissa ilmenee, että haastateltavat itse ovat alkaneet kouluttautumaan tai vaihtaneet alaa sekä he ovat huomanneet muiden alan ihmisten tekevän samaa. Jotain muuta on ollut pakko tehdä, koska omat työt on kielletty.

5.2 Koronaviruksen taloudellinen vaikutus yritystoimintaan

Haastatteluissa käy ilmi, että haastateltavien yritystoiminta pysyy tällä hetkellä vielä pystyssä, mutta pitkään tilannetta ei enää voi pitkittää. Rahat ovat toistaiseksi riittäneet henkilökohtaisten tukien, pienten yritystukien ja muiden töiden kautta, mutta ala ei ole saanut sellaista tukea, että pystyisi elämään normaalisti. Jos tilanne jatkuu vielä pitkään, niin edessä saattaa olla myös haastateltavien kohdalla alan vaihto kokonaan. Rahat alkavat olemaan hyvin vähissä, ja jos lisätukea ei ole saatavilla, niin yritystoimintaa ei pysty pitämään elossa. Haastateltavat ovat huomanneet, että yritykset ja yksityishenkilöt alalla ovat joutuneet myymään omia tavaroitaan viimeisenä vaihtoehtona, ettei toimintaa joutuisi lakkauttamaan. Myös vierestä on tullut seurattua, kun ravintoloita ja tapahtuma-alan yrityksiä on joutunut lopettamaan. Valo- ja ääniryttäjät kuvailee tilannetta todella pahaksi, ja että koko korona-aika on ollut talouden kannalta erittäin hankala.

Joskus kuulin hallituksen tiedotuksesta, että Suomen tää tapahtumateollisuus on ihan veitsenterällä. Mä sanon siis sitä, että mä oon ollu veitsenterällä sieltä jostain korona-ajan, koska se tuli se ensimmäinen aalto, ni heti sieltä ensimmäisen aallon

alusta oon ollu siellä veitsenterällä. Että ei ollu ehtiny oikeen puskuria ehtiny kertymään. Mutta niin nyt on ollu sit ihan niiku selviytymistaistelua. (H2)

Haastateltavat ovat myös joutuneet pysähtymään ja miettimään taloudellista tilannetta hyvin tarkasti. Kuluttamiskäyttäytymisen on ollut pakko muuttua ja talouden suunnittelun, sekä yrityksen kehityksen on täytynyt alkaa alusta.

Haastatteluissa tulee esiin, että keikat, tapahtumat ja muut alan työt ovat haastatelluilla tippuneet koko korona-ajan aikana noin 80–90 %, eli tuloskin on tippunut samassa suhteessa. Ravintolayrittäjää haastateltaessa käy ilmi, että ravintolan tulos tippui noin 50 % heti rajoitusten alussa ja on noussut korkeimmillaan takaisin 50 % tasolle, kun rajoituksia on lievennetty. Välillä, kun baari on ollut kiinni, niin tulosta ei luonnollisesti ole päässyt syntymään ollenkaan, eli tulos on tippunut 100 %. Haastatteluiden edetessä tulee myös useasti esiin se, että rajoitustoimien eri vaiheissa yritystoimintaa on pystynyt harjoittamaan välillä, esimerkiksi 2020 kesällä, mutta silloin, kun kaikki paikat ovat olleet rajoituksin kiinni, niin taloudellinen tilanne on mennyt todella ahtaalle. Tukiakin on myönnetty hyvin vaihtelevasti eri yrityksille. Haastateltavat kokevat, että tukia on tullut menetyksiin suhteutettuna liian vähän tapahtuma- ja ravintola-alalla. Haastatteluissa tulee myös ilmi, että tukien hakuprosessi ja seuraaminen on ollut haastavaa. Tiedottaminen on ollut monelta osin hyvin heikkoa.

Haastatteluissa nousee monesti myös pitkän ajan vaikutukset taloudelliseen tilanteeseen. Nyt kun korona-aikana rahaa on mennyt enemmän, kun mitä sitä on kassaan tullut, niin pitkällä tähtäimellä ollaan haastateltavien mielestä otettu takapakkia, joten korona-aika vaikuttaa myös pitkälle tulevaisuuteen taloudellisesti.

5.3 Ratkaisut ja innovaatiot koronaepidemian aikana

Haastatteluista tulee ilmi, että ihmisillä ja yrityksillä on ollut nyt paljon aikaa suunnitella tulevaa toimintaa, sekä tehdä niin sanottuja taustatöitä, mitä tapahtuma-alalla joutuu tekemään. Esimerkiksi jatkuva alan seuraaminen, opiskelu ja tutkimustyöskentely. Haastatteluissa nousee useaan otteeseen myös ammattitaidon ylläpidon tärkeys. Haastateltavat ovat lähteneet myös hyödyntämään ammattitaitojaan uusissa ympäristöissä. Ammattitaitoa on esimerkiksi jaettu muille järjestä-

mällä opetustoimintaa ja nykyisiä palveluita on myyty uusille alustoille ja kanavoihin. Ammattitaitoa on kehitetty myös ennestään ja opeteltu uusia aluevaltauksia. Esimerkiksi haastateltava äänitekniikko oli alkanut tekemään videotuotantoa ja kuvaamista koronaepidemian aikana. Ravintolayrittäjää haastatellessa tulee esiin, että he ovat myyneet baarin t-paitoja ja huppareita. Myös normaalia toimintaa on ajoittain pystynyt harjoittamaan, kun rajoitukset ovat olleet lievempiä. Haastatelluista kukaan ei ole täysin lopettanut toimintaansa, vaan töitä on pyritty tekemään niin paljon, kun se on vaan ollut vaikeassa tilanteessa mahdollista.

Haastatteluissa nousee esiin virtuaaliset keikat ja striimikeikat sekä tapahtumat. Haastateltujen mielestä virtuaaliset keikat ja striimikeikat ovat todella tärkeitä ja ne voivat parhaimmillaan olla todella hyvä elämys katsojalle, sekä myös artisteille ja järjestäjätaholle. Osa striimikeikoista on järjestetty puhtaasti siinä mielessä, että ammattitaitoa on pystytty pitämään yllä. Osa keikoista on haastattelujen mukaan olleet kuitenkin taloudellista ja tavoitteellista toimintaa. Tavoitteet striimikeikoille taloudellisesti ovat kuitenkin lähes aina paljon vaatimattomat normaaleihin livekeikkoihin verrattaessa. Haastatteluissa tulee usein esille, että striimikeikoilla ei mitenkään pystytä korvaamaan livekeikkokokemusta, mutta haastattelijat kuitenkin näkevät, että virtuaalisilla keikoilla on suuri markkina- sekä markkinointiarvo ja virtuaalisten keikkojen potentiaali on todella suuri, kun sitä käyttää jatkossa yhtenä työkaluna tapahtumatuotannossa. Kokonaan sillä ei kuitenkaan pystytä korvaamaan fyysisiä tapahtumia. Virtuaalikeikoista nousee haastatteluissa esiin myös se, että esiintymisiin tulee suurempi paine tason nostoon, sillä virtuaalitapahtumista jää suoraan tallenne verkkoon. Ei voida siis myydä suoraan sikaa säkissä, kun ihmiset näkevät tapahtuman todellisuuden suoraan kotisohviltaan. Fyysisissä tapahtumissa markkinoinnissa on voitu helposti liioitella, ja kun tulet paikan päälle, niin todellisuus on jotain täysin muuta. Ja kun olet paikan päällä, niin tämä todellisuus ei enää häiritse, koska olet nähnyt jo sen vaivan, että saavut paikalle. Striimikeikoista voi lähteä suoraan pois ilman suurta vaivaa. Tapahtuman vääristely ei haastattelujen perusteella ole mahdollista virtuaalisissa keikoissa, sillä tapahtuma tyrmätään heti täysin, jos se ei vastaa annettua kuvausta. Korona-ajasta on ollut virtuaalikeikkojen teknologialle valtava hyöty, sillä haastattelijat kertovat, että striimikeikat ja striimialustat ovat ottaneet jättimäisen harppauksen vuoden 2020 kevään jälkeen. Uusista innovaatioista kysyttäessä keikkamyymä vastaa, että striimikeikkoja voisi viedä vähän uuteen suuntaan ja korona-aika on laittanut pakosti miettimään uusia ratkaisuja. Korona-ajan pohdinnasta voi jäädä siis hyvää käteen tältä osin.

No ehkä striimi keikkaa viedä vähän eri muotoihin nimenomaan Twitchiin ja sellasena niinku kevyempänä versiona sellaisen vähän ihmisläheisempänä, että se ei oo vaan se artisti ja mikki vaan semmoinen, että se artisti on vähän niinku osa sitä. Että on taas niinku alkanut sitäki miettii ja just ihan niinku tulevaisuudenkin kannalta se vois olla normikeikkojen ohellaki kiva piristys, että kyllä kyllä se on niinku laittanut rattaat pyörimään tuol korvien välissä. Että kyllä tässä on saanut keksiä pyörää uudestaan mutta se on toisaalt ollu ihan kiva et jää käteenkin sitten jotain. (H3)

Virtuaalisissa keikoissa haastatteluissa nousee kuitenkin ongelmaksi se, että kiinnostus striimejä kohtaan vaihtelee haastattelujen mukaan todella paljon, kokemus jää usein ankeaksi ja suppeaksi, ja taloudellisesti striimikeikat ovat hyvin haasteellisia. Rahavirta on sponsorien, yhteistyökumppanien, rahoittajien ja lipputulojen varassa. Esimerkiksi anniskelumyynti jää kokonaan pois. Ihmiset eivät ole valmiita panostamaan striimikokemukseen yhtä paljon, kun fyysiseen vastaavaan. Haastattelujen mukaan virtuaalitapahtumat tulevat kuitenkin olemaan vielä suurempi osa tapahtumalaa ja sitä pystytään hyödyntämään esimerkiksi osana fyysisiä perinteisiä tapahtumia. Striimikeikoja hyödynnettiin jonkin verran ennen korona-aikaa, mutta nyt sen käyttö yritystoiminnassa tulee kasvamaan vielä suuremmaksi korona-ajan jälkeen.

5.4 Tulevaisuuden näkymät

Viimeisenä teemana haastatteluissa käsiteltiin tulevaisuuden näkymiä tapahtuma- ja ravintolalalla. Haastatelluilla oli hyvin samankaltaiset vastaukset, kun kysyin, miltä tulevaisuus näyttää tämän hetken silmin. Vastauksissa korostui alan epävarmuus tulevaisuutta kohtaan. Rokotteista ei tunnu olevan kunnollista tietoa, miten tulevat vaikuttamaan tautitilanteeseen. Haastatellut eivät osanneet yhtään ennustaa, että milloin töitä pystytään taas tekemään. Kaikki ovat samojen rajoitusten armoilla.

Haastatteluissa nousi kuitenkin esille, että ihmisillä on kova tarve päästä tapahtumiin ja ravintoloihin, koska odotus on ollut todella pitkä. Rajoitusten purkaantuessa siinä kuitenkin vielä menee hetki, ennen kun ihmisten silmissä on turvallista käydä ulkona tapahtumissa, yökerhoissa sekä ravintoloissa. Osa haastatelluista uskoi, että ala tulee toipumaan hyvin ja osa haastatelluista suhtautui alan palautumiseen pessimistisemmin. Haastatteluissa tuli esiin se, että mahdollisimman paljon koitetaan tehdä varauksia ja työtarjouksia tulevaisuuteen, että on sitten lauta, mistä ponnistaa

ylös, kun on mahdollista jälleen tehdä töitä. Toive hyvästä tulevaisuudesta elää vielä toistaiseksi haastateltujen mielessä, mutta suuri epävarmuus vaivaa sen suhteen, että ei tiedetä, milloin on mahdollista ammattiaan harjoittaa. Nykyisellään tilanne ei voi jatkua, koska rahaa tulee yrityksille ainoastaan murto-osa siitä, kun mitä normaalissa tilanteessa tulee. Haastateltava ravintolayrittäjä onkin tosissaan jo ajatellut alan vaihtamista, jos rajoitukset ja epidemiatilanne pitkittyy vielä tulevaisuudessakin.

Kyllä mulla on niinku vielä toistaseks tarkoitus tehdä näitä töitä jatkossakin, mutta jos tää tilanne on näin huono, niin yksinkertaiset en nää järkee tekee ne pari päivää viikossa näitä hommia. (H4)

6 Johtopäätökset

Koronavirusepidemian vaikutukset ovat olleet tapahtuma-alalle todella suuret. Koronavirus on aiheuttanut työttömyyttä, talouden romahtamista, epävarmuutta nykyhetkestä ja tulevaisuudesta sekä pakottanut ihmisiä alalta pois. Ihmiset ja yritykset ovat pakon edessä joutuneet tekemään ratkaisuja yritystoiminnan lakkauttamisen ja tauottamisen suhteen. Normaali liiketoiminta ei ole ollut koronaepidemian aikana mahdollista, joten se on pakottanut yrityksiä ja alan ihmisiä tekemään luovia ratkaisuja pitääkseen toimintaa yllä.

Tutkimuksessa selvisi, että rajoitukset ovat vaikuttaneet yritystoimintaan eri tavoin koronaepidemian eri vaiheissa. 2020 keväällä rajoitukset veivät lähestulkoon kaikki tapahtuma-alan työt tapahtumista sekä ravintoloista, kun ne määrättiin rajoituksin kiinni. Pikkuhiljaa tästä vaiheesta päästiin ohi ja kesällä 2020 toimintaa sai taas asteittain palauttaa. Kesällä 2020 toiminta oli kuitenkin rajoitettua kävijämäärärajoituksin ja aukiolorajoituksin. Syksyllä 2020 epidemiatilanne meni jälleen huonompaan suuntaan Suomessa ja rajoitustoimia otettiin uudelleen käyttöön rajummin ottein. Tämän seurauksena toimintaa ajettiin jälleen kerran alas alan ravintoloissa ja tapahtumissa. Rajoitukset ovat olleet vahvalla tasolla kevääseen 2021 asti ja tulevaisuutta rajoitusten suhteen on hyvin vaikea ennustaa. Tapahtumat, jotka tarvitsevat liveyleisön, eivät ole pystyneet toimimaan tällä aikavälillä (2020 loppusyksy – 2021 kevät) lainkaan. Ravintoloiden toimintaa on rajoitettu eri aikoina eri tavoin, mutta livetapahtumia ravintoloissa on ollut lähes mahdoton järjestää marraskuun 2020 jälkeen.

Taloudellisesti rajoitukset ja epidemia on vaikuttanut tapahtuma-alan yrityksiin todella voimakkaasti. Haastatteluissa selvisi, että noin 80–90 % tapahtumista ja keikoista on haastatelluilla peruuntunut koronaviruksesta johtuneista syistä. Myös yleinen ihmisten sosiaalinen paine ja median paine on ollut osatekijänä siihen, että alan tekijät eivät ole uskaltaneet tehdä töitä silloin, kun se olisikin ollut mahdollista. Tapahtuma-alan yritykset ovat saaneet todella huonosti tukea koko epidemian aikana, vaikka koko elinkeino on viety. Tekijät ovat joutuneet pärjäämään riittämättömillä tukirahoilla tai toinen vaihtoehto on ollut yrityksen tai oman omaisuuden myyminen. Monet ovat vaihtaneet alaa ja menneet muihin töihin turvatakseen oman ja yrityksensä pärjäämisen. Haastatellut henkilöt eivät ole joutuneet lopettamaan yritystoimintaa täysin, mutta jos tilanne jatkuu vielä pidempään, niin osa oli valmiita vaihtamaan alaa. Haastatellut olivat myös ympärillään huumanneet sen, että monet tapahtuma- ja ravintola-alan yritykset ovat lopettanut toimintojaan, pienentäneet toimintaansa, myyneet tavaroitaan viimeisenä vaihtoehtona tai menneet lopullisesti konkurssiin. Taloudellinen tilanne ei tule siis kestämään, jos epidemia ja siitä johtuneet rajoitustoimet jatkuvat vielä paljon pidempään.

Tutkimuksen perusteella tapahtuma- ja ravintola-alan yrittäjät ja työntekijät ovat kuitenkin jaksaneet pitää yritys- ja tapahtumatoimintaa pystyssä keksimällä uusia tapoja toimia. Virtuaalitapahtumat ja striimitapahtumat ovat tulleet vielä entistä isommaksi osaksi tapahtumateollisuutta. Tapahtumia järjestetään virtuaalisesti hyvin paljon, mutta niissä ei tunnu liikkuvan riittävästi rahaa, että se olisi jatkuvasti kannattavaa taloudellisesti. Virtuaalitapahtumat voivat olla elämyksellisiä, mutta haastatellut eivät koe, että niistä maksettaisiin yhtä paljon ja yhtä usein, kun fyysisistä livetapahtumista. Virtuaalitapahtuman haasteena on saada se niin mielenkiintoiseksi, että ihmiset olisivat valmiita maksamaan siitä sen verran, että virtuaalitapahtumista voisi tehdä tarvittavan määrän tuottoa. Virtuaalitapahtumia pidettiin kuitenkin hyvänä tapana markkinoida yritystä ja siinä nähtiin paljon mahdollisuuksia myös tulevaisuudessa, esimerkiksi osana fyysistä tapahtumaa.

Korona-aikana yrittäjät ovat myös menneet täysin oman ydintyön ulkopuolelle ja alkaneet opiskelamaan alaa lisää. Tästä seurauksena yrittäjä on voinut löytää alan sisältä uuden urapolun esimerkiksi videoeditoinnin ja kuvauksen parissa, kuten haastatteluissa nousi esiin. Myös omaa ammattitaitoa on pystytty myymään opetusmuodossa esimerkiksi kaupungille, kunnalle ja muihin paikkoihin, minne normaalisti palveluita ei ole tajuttu myydä. Ravintolayritykset ovat myyneet

myös omia tuotteitaan, kuten t-paitoja ja huppareita ja näin pitäneet toimintaa yllä rajoitusten ollessa pahimmillaan. Yrittäjät kokevat, että korona-aika on myös tuonut uusia näkökulmia yritystoiminnalle ja yrittäjät osaavat ajatella asioita eri kulmista kuin aikaisemmin. Kuitenkin fakta on se, että korona-ajan innovaatiot ja ratkaisut eivät ole tuoneet yhtä paljon, kun mitä koronaepidemia ja sen mukana tuomat rajoitukset ovat vieneet. Kaikkea tehdään, mikä on rajojen sisällä sallittua, mutta se tuo vain murto-osan tuloista verrattuna normaaliin tilanteeseen, milloin rajoituksia ei ole. Kaikki koronarajoitusten aikana tapahtuva toiminta on ollut kuin pientä tekohengitystä alalle. Se on auttanut jonkin verran, mutta pitkällä aikavälillä tarkastellessa toiminta ei ole mitenkään kannattavaa.

Tulevaisuutta on vaikea keväällä 2021 ennustaa. Rajoitukset ovat todella voimakkaat ja estävät edelleenkin suuren osan ravintolatoiminnasta sekä tapahtumatoiminnasta. Tulevaisuuteen suhtaudutaan alan sisällä hyvin epävarmasti ja varovaisesti. Suunnitelmia tehdään sen varalta, että rajoitukset lähtevät pois, mutta aikataulua on mahdoton tietää, joten myöskin varavaihtoehtoja on oltava yhtä paljon, kun mitä on alkuperäisiäkin ideoita. Ihmisillä on kuitenkin suuri tarve päästä tapahtumiin ja ravintoloihin, koska koronaepidemia on jatkunut todella pitkään. Siinä kuitenkin kestää vielä, kun rajoitukset lähtevät ja siinä voi kestää vielä kauemmin, kun ihmiset uskaltavat tulla jälleen tapahtumiin asiakkaiksi. Toivoa tulevaisuuteen kuitenkin vielä löytyy alan keskuudessa.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää tapahtumatuotannon mahdollisuuksia ravintoloissa koronaepidemian aikana sekä koronaepidemian vaikutuksia tapahtumatuotantoon ravintolaympäristössä. Aiheesta teki haastavan se, että ohjeistukset, koronaviruksen aiheuttamat rajoitukset sekä toiminta tapahtuma- ja ravintolakentällä muuttui jatkuvasti koronaepidemian aikana. Muutokset johtuivat uusista määräyksistä ja ohjeistuksista, mitä esimerkiksi aluehallintovirasto ja hallitus antoi. Määräykset taas johtuivat muuttuvasta epidemiatilanteesta. Tilanteen tasalla oli hyvin vaikea pysyä jatkuvasti, kun median uutisointi tuntui olevan koko alan silmin todella sekavaa ja oikeaa tietoa sai etsiä todella kauan, ennen kun sitä löytyi. Tiedon löytäminen ei taannut kuitenkaan sitä, että tieto olisi oikea tai miten tätä tietoa kuuluisi hyödyntää. Haastatteluissa tuli useaan otteeseen ilmi, että tahot, ketkä esimerkiksi koronavirusrajoituksia ovat laatineet ja määränneet, eivät ole osanneet vastata aiheeseen liittyviin kysymyksiin, kun tapahtumajärjestäjä tai ravintoloitsija on

asiasta kysynyt suoraan. Tämän lisäksi tutkimuksen ja haastatteluiden aikana ohjeistukset muutuivat, joka vaikeutti haastatteluprosessia ja tulosten tulkintaa. Tarkoituksena oli kuitenkin saada mahdollisimman samoista lähtökohdista haastattelut aikaiseksi.

Tutkimuksen tuloksena pystyttiin näkemään, että laajalle levinneen epidemian aikana, kun ihmiset eivät saa kokoontua samaan paikkaan fyysisesti, on kannattava tapahtumatuotantotoiminta ravintolaympäristössä tehty erittäin hankalaksi. Suurin osa tapahtuma-alan töistä ravintoloissa on kuollut epidemian myötä, mistä on seurannut työttömyyttä, taloudellista ahdinkoa, toiminnan karsimista, pienentämistä ja pahimmassa tapauksessa toiminnan kokonaan lopettamista. Rajoitukset ovat haastattelujen pohjalta vieneet karkeasti 80–90 % töistä, ja tätä mukaa myös tuloista.

Virtuaalitapahtumia on pystytty kuitenkin järjestämään ja ne ovat näkyvyyden, sekä markkinoinnin kannalta todella hyviä työkaluja, mutta jatkuvaa kannattavaa liiketoimintaa virtuaalisilla tapahtumilla tai striimatuilla tapahtumilla on vaikea saada. Yksinkertaisesti sen takia, että ihmiset eivät tunnu maksavan tapahtumista, minne eivät pääse itse fyysisesti paikalle. Ihmiset kyllästyvät sisältöön nopeammin ja elämyksen tuottaminen on hankalampaa virtuaalisesti. Virtuaalitapahtumia pystytään kuitenkin hyödyntämään jatkossakin osana tapahtumatuotantoja ja se voi tuoda uusia kulmia kokonaisuuksiin tapahtumissa. Virtuaaliset tapahtumat ovat kehittyneet todella paljon koronaepidemian aikana.

Koronaepidemian aikana myös ammattitaidon myyminen on nostanut päätään muissa yhteyksissä, kun perinteisen tapahtumatuotannon yhteyksissä. Esimerkiksi ammattitaidon opettaminen on yleistynyt ja epidemia on pakottanut miettimään ”laatikon ulkopuolelta”, kun normaali toiminta on loppunut rajoituksista johtuen. Yritykset ovat myös pystyneet myymään fanituotteitaan, että toimintaa on saatu pidettyä pystyssä. Nämä keinot eivät myöskään tuo tarvittavaa liikevaihtoa tai tulosta, että se pystyisi paikkaamaan menetettyjä tuloja. Niin kuin virtuaaliset tapahtumat, fanituotemyynti ja ammattitaidon myynti tuo enemmänkin markkinointiarvoa ja näkyvyyttä, kun mitä se tuo tuottoa. Talous on ollut täysin säästöjen ja henkilökohtaisten tukien sekä pienten yritystuki- kien varassa. Pitkän päälle se on kestävätilanne liiketoiminnan kannalta. Henkilökohtaisesti ihmiset ovat lähteneet muille aloille ja opiskelemaan uudestaan, kun tapahtuma-ala ei takaa pärjäämiselle tarvittavia tuloja.

Opinnäytetyössä onnistuttiin vangitsemaan kevään 2021 tilanne koronaepidemian runtelemasta alasta. Vaikka muutoksia alalle tulee jatkuvasti, niin opinnäytetyössä pystyttiin keskittymään olennaisuuksiin ja selvittämään sitä, miten epidemia on vaikuttanut käsiteltävään alaan ja mitkä alan yritysten mahdollisuudet pärjäämiseen ovat. Haastattelut olivat mahdollisimman lähekkäin toisiinsa, mikä eliminoi riskiä sille, että esimerkiksi rajoitukset muuttuisivat haastatteluiden välissä draaattisesti. Haastateltavat olivat aitoja alan ammattilaisia, kenellä jokaisella oli vähintään seitsemän vuoden kokemus alalta ja paljon tietoa yritystoiminnasta sekä freelancertoiminnasta, mikä on tapahtuma-alalle hyvin yleistä. Opinnäytetyöhön olisi voinut haastatella lisää henkilöitä ja sitä kautta uusia näkökulmia aiheeseen olisi ollut mahdollista hakea. Koin kuitenkin tärkeämmäksi, että saan haastatteluun henkilöitä, jotka tietävät tasan tarkkaan mitä puhuvat, henkilöt ovat olleet suoraan vaikutuksissa käsiteltävän aiheen kanssa ja saan haastatelluilta mahdollisimman laajan käsityksen tapahtumatuotannon kentästä ravintolaympäristössä.

Luotettavuudella tarkoitetaan validiteettia ja reliabiliteettia. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, miten hyvin johtopäätökset vastaavat todellisuutta, mittaako opinnäytetyö sitä, mitä sen kuuluu mitata ja minkälaisia mittausvirheitä on tapahtunut. Reliabiliteetilla tarkoitetaan johdonmukaisuutta, täsmällisyyttä ja tarkkuutta ja kykyä tarkkojen tuloksen tekoon. (Luotettavuus n.d.)

Tutkimuksessa keskityttiin haastattelemaan alan pitkän alan tekijöitä, jotka tietävät aiheesta lähes kaiken. Haastateltavien tiedot vastaavat siis todellisuutta. Teemahaastattelulla käytiin kaikkien haastateltavien kanssa samat teemat läpi. Haastattelua ei johdateltu tarkoituksella mihinkään tiukoihin kysymyksiin, vaan vastaukset tulivat luonnostaan keskustelun edetessä. Opinnäytetyön teemat käsiteltiin tarkasti, joten tutkimus vastaa sitä, mitä sen oli tarkoitus selvittää. Johdonmukaisuus, täsmällisyys ja tarkkuus aineiston käsittelyyn on ollut lähtökohtana opinnäytetyön aineiston keräämisen alusta saakka.

Opinnäytetyön tuloksia voi hyödyntää yritysten uusien toimintojen ideoinnissa ja tuloksia voi pitää hyvänä lähtökohtana seuraavalle tutkimukselle ja jatkokehitykselle. Aihe on hyvin ajankohtainen ja alati muuttuva ja juuri tämän vuoksi vaatii jatkotutkimuksia. Suomen koronatilanne ja tapahtumasekä ravintola-alan tilanne tulee muuttumaan tutkimustyön jälkeisten kuukausien aikana todella paljon, koska rajoitukset vaihtelevat, uusia säädöksiä tulee jatkuvasti ja toimintaa tullaan todennäköisesti vapauttamaan seuraavien kuukausien aikana. Tämä luo täysin uuden tilanteen, joka voi

olla tapahtuma-alalle parempi tai huonompi. Vain jatkotutkimuksella tämän saa selvitettyä. Opin-
näytetyö kuvaa tarkasti alan tilanteen 2021 keväällä, joten tämän opinnäytetyön pohjatiedoilla voi
helposti lähteä tutkimaan esimerkiksi 2021 kesää tai pohtia uusia kulmia, mihin tutkimuksen voi
tästä tilanteesta viedä.

Lähteet

Alkoholilain uudistus. 2020. Palvelualojen ammattiliitto. Viitattu 5.3.2021.

<https://www.pam.fi/wiki/alkoholilain-uudistus>.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Tekijät & Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Suomen Yliopistopaino Oy. Juvenes Print.

Korhonen, H., Korkalainen, K., Pienimäki, T., Rintala, S. 2015. Tapahtumajärjestäjän opas. Laurea Ammattikorkeakoulu. Laurea Julkaisut | Laurea Publications | 58. Viitattu 1.3.2021.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105211/58.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Koronaepidemia: alueiden tilanne, suositukset ja rajoitukset. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 14.4.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaepidemia-alueiden-tilanne-suositukset-ja-rajoitukset>.

Koronavirus COVID-19. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 7.3.2021.

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>.

Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot 1–3. 2021. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 27.3.2021. <https://stm.fi/koronavirusepidemian-tasot>.

Koronavirusepidemian vaiheet ja torjuntatoimien tasot. 2021. Valtioneuvosto. Viitattu 15.4.2021.

<https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/koronavirusepidemian-vaiheet-ja-torjuntatoimien-tasot>.

Luotettavuus. N.d. KAMK – University of Applied Sciences. Viitattu 23.2.2021.

<https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Luotettavuus>.

Muuntuneet koronavirukset. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 7.3.2021.

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet-koronavirukset>.

Oireet ja hoito – koronavirus. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 8.3.2021.

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus>.

Oksanen, K. 2020. Helsinkiläis-baarien myynti-tilastot paljastavat, mihin aikaan vuorokaudesta asiakkaat juovat eniten – Yökerhoketju rajoituksista: ”Tämähän nyt muuttaa kaiken”. Helsingin Sanomat. Viitattu 6.3.2021. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006661884.html>.

Oma koronarokotus: miten, miksi ja milloin? 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 23.4.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/rokotteet-ja-koronavirus/oma-koronarokotus-miten-miksi-ja-milloin->.

Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana. 2021. Valtioneuvosto. Viitattu 9.3.2021. <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset>.

Ravintolarajoitukset. 2021. Valtioneuvosto. Viitattu 15.4.2021. <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset/ravintolarajoitukset>.

Saaranen-Kauppinen, A., Puusniekka, A. 2006. 7.3.4 Teemoittelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 20.4.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html.

Sorjanen, K. N.d. Virtuaalitapahtumaopas – 10 vinkkiä vaikuttavaan virtuaalitapahtumaan. Tapahtumantekijät Oy. Viitattu 4.3.2021. <https://www.tapahtumantekijat.fi/fi/blog/virtuaalitapahtuma?hsCtaTracking=9f99fbce-bd60-42c5-9e64-1826385c9d54%7C14060352-0d1b-48ee-b369-77d95d931a56>.

Tilannekatsaus koronaviruksesta. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 8.3.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>.

Wirén, M., Westerholm, T., Liikamaa, A. N.d. Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus 2020 osa 1. Tapahtumateollisuus ry. Disruptiolaboratorio. Turun kauppakorkeakoulu. Turun yliopisto. Viitattu 2.3.2021. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/07/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020-osa-1.pdf>.

Liitteet

Liite 1. Teemahaastattelun runko

- 1: Opinnäytetyön tekijän esittely
- 2: Opinnäytetyön esittely
- 3: Haastattelun esittely
- 4: Haastateltavan esittely
- 5: Teema 1: Koronaviruksen vaikutukset yritystoimintaan
- 6: Teema 2: Taloudellinen tilanne
- 7: Teema 3: Ratkaisut tilanteeseen
- 8: Teema 4: Tulevaisuuden näkymät